

Dağıstanda qiyam

səh. 533. “Svyatoy Krest”: Rusiyanın Stavropol diyarındakı Budyonnovsk şəhəri 1921-ci ilə qədər bu adı daşımışdır.

“Tazəşəhər”: Krasnovodsk (indiki Türkmənbaşı) şəhərinin bəzi mənbələrdəki adı.

“Teymurxanşura”: İndiki Buynaksk şəhəri. Rusiya Federasiyasının tərkibində Dağıstan Respublikası Buynaksk rayonunun inzibati mərkəzi. Əsası XIX əsrdə qoyulan şəhərin adı 1922-ci ildə dəyişdirilərək Buynaksk olmuşdur.

Erməni Cümhuriyyətində

səh. 535. “kisəyi”: çox nazik, şəffaf parça növü; əsasən pərdə hazırlamaqda istifadə edilir.

səh. 536. “M. B.”: bu imza Mirabbas Mirbağırzadəyə məxsusdur.

Gün doğmadan**məşimeyi-şəbdən nələr doğar**

səh. 537. “Gün doğmadan məşimeyi-şəbdən nələr doğar”: “Gün doğmadan gecənin bətnindən nələr doğular”. Əslində xalq məsəli olan və əksər hallarda sadələşdirilmiş şəkildə “gün doğmadan nələr doğar” kimi işlənən bu ifadəni XVIII əsrin divan şairi Kırımlı Rəhmi bir qəzəlində “Gün doğmadan məşimeyi-şəbdən nələr doğar” kimi işlətməmişdir. Xüsusilə XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan ziyalıları arasında çox məşhur olan türk şairi Tofiq Fikrət də bir şeirində eyni misraya yer vermişdir.

səh. 538. “Mən bir türkəm, dinim, cinsim uludur”: misra türk şairi Məhməd Əmin Yurdaqulundur.

“Fitrət dəyişər sanma! Bu qan yenə o qandır.”: misra türk şairi Namiq Kamalıdır.

Doktor olsaydım

səh. 540. “klubda ...ların onu gözlədiyini söyləyərk”: qəzetdə belədir.

“həqqülqədəm”: xəstənin üstünə gedən həkimə verilən zəhmət haqqı.

Salyandan

səh. 544. “heyətəngiz [heyətli] bir nəzər”: güman ki, “həsətəngiz [həsətli] bir nəzər” olmalı idi; qəzetdə “heyətəngiz bir nəzər” getmişdir.

ADLAR GÖSTƏRİCİSİ

Abaşidze, Məhəmməd bəy (yaxud Məmməd Abaşidze; Sancaqbəyzadə; 1873-1937): Gürcüstanın ictimai-siyasi xadimi, publisist və yazıçı. Müsəlman gürcülər icmasının lideri, “İslam Gürcüstanı” qəzetinin redaktoru olmuşdur. 1937-ci ildə güllələnmişdir. 67, 388

Abbas (Gəncəli Abbas). 275

Abbas Haşım oğlu: Binəqədi kəndi sakini. 359

Abbas Səhhət: bax. Səhhət, Abbas.

Abbasov: aktyor. 122

Abbasov: Qazax qəzasının rəisi olmuşdur. 16

Abbasov, Hacıağa: bax. Abbaszadə, Hacıağa.

Abbasov, Həmid: Bakı sakini. 146

Abbaszadə, Abbas (Mizə Abbas; yaxud A. Mollazadə; 1870-1920): Azərbaycanlı pedaqoq və folklorşünas. Azərbaycan məktəbləri üçün dərsliklər qələmə almışdır. Bəzi əsərlərində “A. Mollazadə” imzasından istifadə etmişdir. Gəncə Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin və Gəncə Türk Müəllimləri İttifaqının üzvü olmuşdur. 119

Abbaszadə, Əlihəsən: Bakı sakini. 145

Abbaszadə, Hacıağa (yaxud Hacıağa Abbasov; 1888-1975): Azərbaycan aktyoru; Bakı Kəndçilər İttifaqının sədri. 128, 154, 353

Abdullayev, Süleyman. 197

Abdullazadə, İbrahim bəy: İçərişəhər Qəssablər Təşkilatının sədri olmuşdur. 303

Abdullazadə, Mirəhməd Mirabutalıb oğlu (Hacı Mirabutalıb oğlu). 337

Abidin Ələsgər oğlu (Molla Abidin Molla Ələsgər oğlu): Qazax qəzasının Hatəmağalı kəndinin mollası olmuşdur. 207

Abidinazadə, Yaqub: Bakı Neft Cəmiyyəti fəhlələrinin nümayəndəsi olmuşdur. 70

Abramyans, Arşak. 492

Abuzərov, İsgəndər (Hacı İsgəndər): Bakı sakini. 16

Afşarski, Teymurçin xan: Azərbaycanın təyyarəçi zabiti. 196

Ağa: bax. Mirməhəmməd (Ağa).

Ağabəy Ağakəşi oğlu: “Müsavat”ın Türkan şöbəsinin mühasibi olmuşdur. 279

Ağabəyov, Rza bəy (1894-1961): Göyçayda anadan olmuş, Moskvada hüquq təhsili almışdır. Göyçaydan Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmiş, “Müsavat” fraksiyasının üzvü olmuşdur. 369, 370, 371

Ağabəyov, Sadiq bəy (yaxud Məhəmməd Sadiq Ağabəyzadə; 1865-1944): Azərbaycanın general-mayoru. Sankt-Peterburqda hərbi məktəbi, eyni zamanda Şərqlər Dilləri İnstitutunu bitirmişdir. Azərbaycan Parlamentinin üzvü, Daxili İşlər nazirinin müavini olmuşdur. Cümhuriyyətin süqutunda sonra mühacirətdə yaşamışdır. 346

Ağacəlil: Bakı sakini. 15

Ağadadaşzadə, Süleyman: Bakı sakini. 145

Ağaəlizadə, Axund Ağa (1871-1954): Azərbaycanın dini xadimi. 1918-1920-ci illərdə Azərbaycan Cümhuriyyətinin, 1944-1954-cü illərdə Qafqaz müsəlmanlarının şeyxülislamı olmuşdur. 50, 207, 240, 249, 471, 498

Ağaəlizadə, Hacı Fətulla Hacı Məhəmmədçavad oğlu (1878 - ?): Azərbaycanlı həkim. Kazan Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmişdir. Bakı Şəhər Dumasının üzvü olmuşdur. 18, 45, 72, 98, 124, 150, 175, 201, 254, 281, 307, 332, 360, 385, 412, 439, 465, 493, 521, 547

Ağakərim: Hacı Pirverdi məscidinin nümayəndəsi olmuşdur. 146

Ağakəşibəyov, Səlim bəy: Quba qəza rəisinin (qaimməqamının) müavini olmuşdur. 488

Ağaqədir oğlu: İçərişəhər məscidinin nümayəndəsi olmuşdur. 146

Ağalar Gəray oğlu: Çiyini (Göyçay qəzası) kəndinin sakini. 437

Ağalarov, Mirkamil: Cavad qəzasının sakini olmuşdur. 121

Ağamalioğlu, Səməd ağa (yaxud Ağamalızadə; Ağamalıyev; Ağamalov 1867-1930): Azərbaycanın və Sovet İttifaqının dövlət xadimi. Zaqafqaziya Seyminin və Azərbaycan Milli Şurasının üzvü olmuş, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentində Sosialistlər fraksiyasını təmsil etmişdir. Sovet dövründə Azərbaycanın Kənd Təsərrüfatı xalq komissarı vəzifəsini tutmuş, Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin sədri, Zaqafqaziya Sovet Federativ Sosialist Respublikası Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin sədrilərindən biri olmuşdur. 23, 157, 368, 370, 473, 500, 501, 502

Ağaməhəmməd: Bakı sakini. 15

Ağaməhəmməd: Cəmiyyəti-Xeyriyyənin vəkilisi olmuşdur. 14

Ağamir Xəlil: Bakı sakini. 16

Ağamirzəyev, Davud: bax. Ağamirzəzadə, Davud.

Ağamirzəzadə, Davud: Ağdamda müəllim olmuşdur. 489, 495

Ağaoğlu, Əhməd bəy (1869-1939): Azərbaycanın və Türkiyənin gökəmlı ictimai-siyasi xadimi; hüquqşünas, şərqşünas, yazıçı-publisist. Türkcülük hərəkatının ideoloqlarından biri olmuşdur. 335

Ağapaşa: Bakı sakini. 15

Ağaseyid Mustafa: Lənkəran sakini. 170

Ağayev, Həsən bəy (1875-1920): Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimi. Moskva Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmişdir. Azərbaycan Milli Şurasının 28 may 1918-ci il tarixli iclası (Azərbaycanın müstəqilliyinin elan edildiyi iclas) Həsən bəy Ağayevin sədrliyi ilə keçirilmişdir. Azərbaycan Parlamenti sədrinin birinci müavini olmuş və Parlamentin sədri Topçubaşov Bakıda olmadığından, Həsən bəy faktiki olaraq Parlamentə rəhbərlik etmişdir. Tiflisdə erməni terroristi tərəfindən qətlə yetirilmişdir. 249, 250, 368, 418, 433, 500, 526

Ağazadə, Abbas bəy: Bakı Teleqraf Bürosunun müdiri, Poçt və Teleqraf Nazirliyi Dəftərxanası Birinci şöbəsinin müdiri olmuşdur. 287

Ağazadə, Fərhad Məşhədi Rəhim oğlu (1880-1931): Azərbaycanın görkəmli pedaqoqu və publisisti. Şuşada anadan olmuş, Qori Seminariyasını bitirmiş, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllim işləmişdir. Məktəblilər üçün “İkinci il” dərsliyinin müəlliflərindəndir. Dövrü mətbuatda çıxış etmiş, həmçinin “Azərbaycan” qəzetinin ən fəal müəlliflərindən olmuşdur. 37, 274, 322, 404

Ağazadə, Xuraman: Gəncə Türk Müəllimləri İttifaqının üzvü olmuşdur. 120

Axıskalı: “Azərbaycan” qəzetində imza; çox güman ki, Əhməd Cövdət Pepinova məxsusdur.

Axundov, Ağşərif (1886-1959): Quba qazısı Axund Zəki Hacızadənin oğlu. Dövrü mətbuatda şeirləri dərc edilmişdir. 147

Axundov, İsgəndər bəy Mirzə Əbdülhüseyn bəy oğlu (yaxud Əliisgəndər bəy Axundov; 1859-1934): Şamaxıda anadan olmuş, Krakovda təhsil almışdır. Bakı Şəhər Dumasının, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 157

Axundov, Məhəmməd Sadiq: bax. Aran, Məhəmməd Sadiq.

Axundov, Mirzə Fətəli: bax. Axundzadə, Mirzə Fətəli.

Axundov, Murtuza (1877-1920): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Parlamentin üzvü olmuşdur. 356, 381

Axundov, Səməndər (1898-1933): Cümhuriyyət dövründə ali təhsil almaq üçün xaricə göndərilmiş tələbələrəndən olmuşdur. Quba qazısı Axund Zəki Hacızadənin oğlu idi. Almaniyada dağ-mədən mühəndisliyi ixti-

sasına yiyələnmişdir. Repressiyaya qurban getmişdir. 240

Axundov, Süleyman bəy: müəllim; Dördüncü İbtidai məktəbin müdiri olmuşdur. 240

Axundzadə, Ağşərif: bax. Axundov, Ağşərif.

Axundzadə, Cavad: bax. Əhməd Cavad.

Axundzadə, Əlövsət: Bakı sakini. 461

Axundzadə, Fərid: Bakı sakini. 95

Axundzadə, İdris: Gəncə Türk Müəllimləri İttifaqının sədri olmuşdur. 166, 432

Axundzadə, Mina xanım: Salyan Müəllimlər İttifaqı idarə heyətinin üzvü. 383

Axundzadə, Mirzə Fətəli (1812-1878): Azərbaycan dramaturgiyasının banisi; şair və filosof. 142, 270

Axundzadə, Musa (Hacı Şeyx Musa): Bakıda, Nəzər məscidinin ruhanisi. 483

Axundzadə, Rəşid bəy Hacı Əbdüsalam oğlu (1880-1940): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. 1895-1907-ci illərdə Qafqaz müsəlmanlarının Şeyxülislamı olan Axund Hacı Əbdüsalamın oğlu olmuşdur. Kiyevdə hüquq təhsili almışdır. Salyandan Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə üzv seçilmişdir. 1919-cu ilin fevralından avqustunadək Bakının valisi (qubernatoru) vəzifəsini tutmuşdur. Sovet hakimiyyəti dövründə Sibirə sürgün edilmiş və sürgündə ölmüşdür. 345

Axundzadə, Sadiq (Mirzə Sadiq). 354

Akçura, Yusif: bax. Akçuralı, Yusif.

Akçuralı, Yusif (1876-1935): Tatar əsilli yazıçı, publisist və siyasətçi; türk milliyətçiliyinin ideoloqlarından biri olmuşdur. Simbirskdə (indiki Ulyanovsk) anadan olan Akçuralı Türkiyədə təhsil almışdır. Kazanda “Məhəmmədiyyə” mədrəsəsində dərs demiş, Rusiya müsəlmanlarının siyasi partiyası “İttifaqi-müslimin”in təşkilatçılarında və rəhbərlərindən biri olmuşdur. Yeni Türkiyənin qurulmasında yaxından iştirak etmiş, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin deputatı

olmuş, Türk Tarix Qurumu elmi cəmiyyətinin qurucuları arasında yer almışdır. 163, 335

Akif: “Azərbaycan” qəzetində imza. 538

Akimov, Y. K.: Bakı Dövlət Universitetinin Şərqsünaslıq fakültəsində dərs demişdir. 240

Akuşinski, Əli Hacı (1847-1930): XX əsrin əvvəllərində Dağıstanın ictimai-siyasi xadimi və dini lideri olmuşdur. 111

Aqayev, Aram: İrəvan qəzası ermənilərinin rəhbərlərindən olmuşdur. 187

Albert: Fransa Parlamentinin üzvü. 404

Alışan Həsənqulu oğlu: fəhlə; Ağ şəhərdə Şibayevin zavodunda işləmişdir. 542

Allahverdi: Bakı sakini. 16

Allahverdi Xudaverdi oğlu: “Müsəvat”ın Zabrat şöbəsinin üzvü olmuşdur. 70

Allahverdi Mərdan oğlu (Məşhədi Mərdan oğlu): İrəvan quberniyası Eçmiyədzin qəzası Tixt kəndinin sakini. 187

Allahverdiyev: Hacıqabul mahalının fəallarından. 327

Allahverdiyev, Əliheydər (1888-1972): Bakıda fəaliyyət göstərmiş həkim; Bakı və Ətrafının Zəhmətkeş Ziyalılar İttifaqının üzvü olmuşdur. 255, 281, 308, 332, 360, 385, 412, 439, 464, 493, 521, 547

Alşibaya, Qriqol: Gürcüstanın Azərbaycandakı siyasi nümayəndəsi olmuşdur. 121

Altman, R. M.: Bakıda diş həkimi olmuşdur. 549

Amaspur, Xoren: “Daşnaksutyun” partiyasının üzvü; Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 187

Amazasp: bax. Srvandzyan, Hamazasp.

Amiraqo, Pavel İvanoviç (yaxud Pavel İvanoviç Amiraqov; 1879-1945): Opera və operetta artisti, tenor. Tiflisdə anadan olmuş, Tiflis, Moskva, Peterburq, Xarkov, Daşkənd, Varşava və digər şəhərlərin opera teatrlarında işləmişdir. Bakıda Mailov Teatrı, Rus Opera Teatrı və Bakı Dövlət Opera və Balet Teatrında rəhbər vəzifələrdə işləmişdir. 516

Anaşkin: Bakıda fəhlə hərəkatının fəal iştirakçısı olmuşdur. 23, 46

Anaplı, Əbülhəsən: bax. Anaplinski, Əbülhəsən.

Anaplinski (Anaplı), Əbülhəsən (1894-1921): Teatr aktyoru. Bir sıra teatr truppalarında, o cümlədən Hacıbəyov qardaşlarının teatr dəstəsində çıxış etmişdir. Əsasən komik rollar oynamışdır. Qarabağda qastrol səfərində olarkən ermənilər tərəfindən xaincəsinə qətl edilmişdir. 128, 154, 364

Andranik: bax. Ozanyan, Andranik.

Andronikov, Mixail Mixayloviç (1875-1919): knyaz; böyük knyaz Mixail Nikolayeviçin adyutanti. Almaniya lehinə casusluqda günahlandırılaraq güllələnmişdir. 422

Aran, Məhəmməd Sadiq (Axundzadə; 1895-1976): Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü, jurnalist. Cümhuriyyətin süqutundan sonra fəaliyyətini mühacirətdə davam etdirmişdir. 170, 173, 200, 203, 519, 523

Arnold: pəhləvan. 311

Arnold, David: ABŞ-ın İstanbuldakı nümayəndəsi. 425

Arşak Akop oğlu: İrəvan qəzası ermənilərinin rəhbərlərindən olmuşdur. 187

Arutyunov, Borat: İrəvan qəzası ermənilərinin rəhbərlərindən olmuşdur. 187

Arutyunov, Qazo: İrəvan qəzası ermənilərinin rəhbərlərindən olmuşdur. 187

Aslanzadə, Mehman (Məşhədi Mehman): Şuşalı. 331

Aşurbəyli, İsa bəy (1878-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi və xeyriyyəçisi. Bakı Şəhər Dumasının və “Nicat” cəmiyyətinin üzvü olmuşdur. Birinci Dünya müharibəsində əsir düşən türk əsgərlərinə yardım edən komitənin işində fəal iştirak etmişdir. Mətbuatda “Həqqi” təxəllüsü ilə çıxış etmişdir. 1938-ci ildə güllələnmişdir. 22, 205, 222, 226, 384

Aşurov, Ağə (1880-1936): Azərbaycanın dövlət xadimi. Bakıda anadan olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti dövründə Ticarət və Sənaye naziri, Ərzaq naziri, Poçt və Tele-

qraf naziri kimi vəzifələrdə işləmişdir. Cümhuriyyətin süqutundan sonra Rostova köçmüş, orada vəfat etmişdir. 22, 472, 473, 474, 504, 526, 527

Atabala Əlinağı oğlu: Quba qəzasının Aşağı Quşsu kəndinin yüzbaşısı olmuşdur. 278

Atabekyan, Levon Nikolayeviç (1875-1918): Erməni həkim, şair və inqilabçısı; əvvəl Daşnaksutyun, sonra Sosialist-İnqilabçılar partiyasına mənsub olmuşdur. 1917-ci ildə Bakı Şəhər Dumasına üzv seçilmiş, Erməni Milli Şurası Bakı şöbəsinin vitse-prezidenti olmuşdur. 226

Atatürk: Türkiyə Cümhuriyyətinin qurucusu. 79, 109, 110, 397

Atayans, İshak Avetisoviç: Bakıda həkim olmuşdur. 17, 45, 97, 124, 175, 282, 308, 333, 385, 412, 439, 465, 493, 548

Atilla: V əsrdə Hun türklərinin lideri. 119, 318

Avara qalmış: “Azərbaycan” qəzetinə Qalaqayından yazmışdır. 463

Ayn. Ayn. Əfşar: şair; “Azərbaycan” qəzetində imza. 14

Ayn. bəy: Qafqaz İslam Ordusunun zabitlərindən. 219

Ayn. Məhzun: bax. Rəhimov, Əli Zeynalabdin oğlu.

Ayn. Y.: bax. Yusifzadə, Əli.

Babaağa: Bakı sakini. 16

Babayev, Ağabala (Hacı Ağabala): Lənkəran sakini. 169

Babayeva, Faina Mixaylovna: Maarif Nazirliyi idarəsində makinaçı olmuşdur. 1

Babazadə, Şirmirzə: “Müsavat” partiyasının Balaxanı şöbəsinin katibi. 491

Bağır Məhəmməd Qarqar oğlu: Dağıstandakı türk əsirlərindən. 146

Bağirov, Cabbar (Məşhədi Cabbar): Bakıda, Təzəpir cəməsinin nümayəndəsi olmuşdur. 146

Bağırzadə, Əlif. H.: Bülbülə kəndi yığıncağının katibi. 353

Baxış (Məşhədi Baxış): Bakıda İttifaq (Əjdər bəy) məscidinin sədri. 354

Balamirzə Əlimurad oğlu. 149

Baratov, Nikolay Nikolayeviç (1865-1932): Rusiyanın hərbi xadimi; general. Birinci Dünya müharibəsi dövründə İranda xidmət edən Birinci Qafqaz süvari korpusunun komandiri olmuşdur. Oktyabr inqilabından sonra ağqvardiyaçılar hərəkatına qoşulmuş, Gürcüstan hökuməti yanında Denikin nüməyəndəsi olmuşdur. 1920-ci ildə mühacirətə getmişdir. 68, 106, 134, 225, 304

Bayrambəyov, Əziz bəy: kapitan; Göyçay qəza rəisinin müavini, Bakı polismeysterinin müavini kimi vəzifələrdə işləmişdir. 416

Bayraməlibəyov, Teymur bəy (yaxud Bayraməlibəyli, Bayraməlibəyzadə, 1862-1937): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, maarifçisi və tarixçisi. Qori müəllimlər seminariyasını bitirmiş, Lənkərandə müəllim işləmişdir. “Müsavat” partiyasının Lənkəran şöbəsinin sədri olmuşdur. 170, 252

Bayramov, Bəhman: Bakı sakini. 359

Behbud Nəsir oğlu (Məşhədi Nəsir oğlu): Şuşa sakini. 489

Behbudov, Mirzəli bəy (1886-1937): vəkil olmuşdur. 201

Beker: ABŞ-ın Hərbi İşlər katibi olmuşdur. 444

Belov, Pyotr Andreyeviç (1881-1920): Rusiyanın hərbi xadimi; ağqvardiyaçı general-mayor. 1919-cu ilin iyun-oktyabr aylarında Cənub ordusunun komandiri olmuşdur. 478

Belyayev: professor, Bakıda işləmişdir. 197

Belyayev, İ. A.: maarif xadimi. 240

Berdan, Hayrem [Hiram Berdan]: Amerikalı odlu silah ixtiraçısı. 310

Beylis, Menaxem-Mendel (? - 1934): yəhudi əsilli kiyevli meşşan. Ruhani məktəb şagirdi Andrey Yuşinskinin qətlinə şübhəli bilinmiş, bu cinayətlə əlaqədar qaldırılan

məhkəmə işi (Beylis işi) Rusiya, hətta dünya miqyasında böyük əks-səda doğurmuşdur. 341, 361

Bədəl Heydərali oğlu (Molla Bədəl Hacı Heydərali oğlu): Dəvəçi sakini. 278

Bədəlov, Cəlal: Xankəndi sakini; erməni. 147, 148

Bəşir Kərim oğlu: “Müsavat”ın Türkan şöbəsinin sədrinin müavini olmuşdur. 279

Bəşir Yunis oğlu: Quba qəzasının Aşağı Quşsu kəndinin yüzbaşısı olmuşdur. 278

Bıyıklıoğlu, Mehmed Tefvik (1891-1961): Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi, diplomatı. Müxtəlif cəbhələrdə döyüşmüş, Qafqaz İslam Ordusu Hərəkət şöbəsinin başçısı olmuşdur. Ordudan istefaya çıxdıqdan sonra Prezident İdarəsinin Baş Katibi, Moskva səfiri, Türk Tarix Qurumunun sədri kimi vəzifələr daşımışdır. 180, 206, 220, 221, 222, 226

Biç: Qafqazdakı ingilis generalı. 58

Bir nəfər qaçqın: “Azərbaycan” qəzetində imza; Göyçaydakı Şamaxı qaçqınlarından olmuşdur. 491

Blajevski, V. F.: Azərbaycan Cümhuriyyəti Poçt və Teleqraf Nazirliyi dəftərxanasının müdiri olmuşdur. 129, 176, 227, 287, 334, 416, 440

Boqatırov: pəhləvan. 497, 525

Boqayevski: general; Don atamanı. 135

Boqolova, Lidiya Platonovna: Bakı Marininski qız məktəbinin əl işi müəlliməsi olmuşdur. 1

Boris III (1894-1943): Bolqarıstan çarı; 1918-1943-cü illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 506, 522

Breşko-Breşkovskaya, Yekaterina Konstantinovka (1844-1934): rus inqilabçısı; Sosialist-İnqilabçılar Partiyasının qurucularından və liderlərindən biri olmuşdur. 341

Brian, Aristid [Aristide Briand; 1862-1932]: Fransanın siyasi xadimi. Dəfələrlə Baş nazir, Xarici İşlər naziri, Daxili İşlər naziri, Hərbi nazir, Ədliyyə naziri vəzifələrini tutmuşdur. 212

Briqqs, Çarlz Ceyms [Sir Charles James Briggs; 1865-1941]: İngilis generalı. 1919-cu ilin fevral-iyun aylarında Cənubi Rusiyadakı ingilis qoşunlarının komandiri olmuşdur. 507

Bristol, Mark Lambert [Mark Lambert Bristol; 1868-1939]: Amerikanın hərbi xadimi; admiral. 1919-1927-ci illərdə ABŞ-Türkiyə münasibətlərində Ali Komissar kimi öz ölkəsini təmsil etmişdir. 478

Buyvolov: pəhləvan; “Sibirya ayısı” ləqəbi ilə tanınmışdır. 49, 206, 231, 286, 338, 525

Bünyadov, Ağa: Bakının Əmirhacıyan kəndində camaat nümayəndəsi olmuşdur. 408

Bünyadzadə, Ağa: bax. Bünyadov, Ağa.

C. R. A.: Amerikanın Qafqazdakı hərbi nümayəndəsi, polkovnik. 448

Cabaq Meysiya oğlu: İrəvan quberniyası Novo-Bayəzid qəzası Başkənd kəndinin nümayəndəsi. 187

Cabaqiyev, Həsən Girey: bax. Cabaqiyev, Vassan-Gəray.

Cabaqiyev, Vassan-Gəray (1882-1961): Şimali Qafqazın siyasi və dövlət xadimi; milliyyətçə inqışdur. Almaniyada təhsil almışdır. İnqış Milli Şurasının sədri olmuş, Şimali Qafqaz Dağlılar İttifaqının (Dağlılar Respublikasının) qurulmasında yaxından iştirak etmiş, İttifaqın Mərkəzi Komitəsinin üzvü və Maliyyə naziri olmuşdur. Dağlılar Respublikasının Müstəqillik Aktının müəllifi və Dağlılar Respublikası Konstitusiyasının müəlliflərindən biri idi. Şimali Qafqazın sovetləşməsindən sonra mühacirətə getmişdir. İstanbulda ölmüşdür. 238

Cabbar Həsən oğlu (Molla Cabbar Kərbəlayi Həsən oğlu): İrəvan qəzasının Axaracıq kəndinin sakini. 187

Cabbarzadə, Cəfər (yaxud Cəfər Cabbarlı; 1899-1934): Azərbaycanın məşhur dramaturqu, şairi və teatr rejissoru. Cümhuriyyət dövründə Qafqaz Türk Tələbələri Mərkəzi Komitəsinin üzvü, Parlamentin türkcə

stenoqrafı olmuşdur. 173, 180, 206, 226

Cahangirzadə, Rəhim bəy: “Müsavət” partiyasının Balaxanı mədənləri ərazisindəki şöbəsinin idarə heyəti sədrinin müavini olmuşdur. 70

Cahid, M. Ayn.: “Azərbaycan” qəzetində imza. 427

Camal: bax. Mirzə Camal.

Camal bəy: Muğan diktaturasına qarşı döyüşən dəstə komandiri. 118

Camal paşa: bax. Əhməd Camal.

Camalbəyov, Qasım bəy (1881-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllimlik etmişdir. “Hümmət” partiyasının üzvü idi. Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. 504

Caparidze, Prokofi (1880-1918): Bakı Xalq Komissarları Sovetinin rəhbərlərindən biri. Daxili işlər və Ərzaq komissarı olmuşdur. 1918-ci ilin martında Bakıda bolşevik və daşnak quldurlarının türk-müsəlman əhaliyə qarşı törətdikləri soyqırımında fəal iştirak etmişdir. Bakı komissarları sırasında güllələnmişdir. 180, 206, 226

Cavad: “Azərbaycan” qəzetindəki imzalarından biri; bax. Əhməd Cavad.

Cavanşir, Behbud xan (1886-1921): Azərbaycanın dövlət xadimi. Almaniyada Frayberq Dağ-Mədən Akademiyasını bitirmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Daxili İşlər naziri, Ticarət və Sənaye naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. İstanbulda erməni terrorçusu Torlakyan tərəfindən odlu silahla vurularaq öldürülmüşdür. 240

Ceyran Həsən qızı: Qaçaqkənd (Neftçala) sakini. 121

Cəbrayılbəyov, Camo bəy: Müsəlman Müəllimlər İttifaqının üzvü olmuşdur. 240

Cəfərov, Əbdürrəhim: Bakıdakı “Muza” kinoteatrının sahibi. 516

Cəfərov, Hüseyin: Balaxanı kəndinin sakini. 379

Cəfərov, Məmməd (yaxud Məhəmməd) Yusif (1885-1938): Azərbaycanın dövlət

xadimi. Ali hüquq təhsili almışdır. Rusiya Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti dövründə müxtəlif tarixlərdə Sənaye və Ticarət naziri, Azərbaycanın Gürcüstandakı diplomatik nümayəndəsi və Xarici İşlər naziri olmuşdur. 277, 448, 486

Cəfərzadə, Hilal: “Müsavət”ın Ramana şöbəsinin üzvü olmuşdur. 70

Cəlal (Molla Cəlal): Müsavatın Ucar şöbəsi iclasının sədri. 431, 461

Cuvarlı: bax. Cuvarlinski, Cavad bəy.

Cuvarlinski, Cavad bəy Nəcəf bəy oğlu (1886-1963): Qori Müəllimlər Seminariyasını bitirmiş, ömrünün axırına kimi təhsil sahəsində işləmişdir. Azərbaycan məktəbləri üçün dərsliklər hazırlamışdır. 118, 120

Çermoyev, Əbdülməcid Tapa (1882-1936): Şimali Qafqaz dağlılarının siyasi xadimi, azadlıq hərəkatı liderlərindən biri, milliyyətçə çeçendir. Birinci Dünya müharibəsi illərində “Vəhşi diviziya”nın çeçen alayında xidmət etmişdir. Şimali Qafqaz Dağlı Xalqları İttifaqının qurucularından biri və Dağlılar Respublikasının başçısı olmuşdur. 29

Çernov, Viktor (1873-1952): Rusiyanın siyasi xadimi; Sosialist-İnqilabçılar Partiyasının nəzəriyyəçilərindən və qurucularından. Müvəqqəti Hökumətdə Əkinçilik naziri olmuşdur. Mühacirətə getmişdir. 477

Çxeidze, Nikolay Semyonoviç (1864-1926): Rusiyanın və Gürcüstanın siyasi xadimi. Rusiya Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Zaqafqaziya Seyminin və Gürcüstan Müəssislər Məclisinin sədri olmuşdur. Gürcüstan tərəfindən Paris Sülh Konfransında iştirak edən nümayəndə heyətinin sədri olmuşdur. Gürcüstanın sovetləşməsindən sonra mühacirətə getmişdir. 29

Çxeneli, Akaki İvanoviç (1874-1959): Gürcüstanın siyasi xadimi. Menşevik. Hüquq təhsili almışdır. Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Zaqafqaziya Federativ Demokratik Respublikasının Baş naziri, 1918-ci ilin ortalarından noyabr ayına qədər Gürcüstan

Demokratik Respublikasının Xarici İşlər naziri olmuşdur. 1921-ci ildə bu ölkənin Fransadakı səfiri təyin edilmiş, sovetləşmədən sonra ölkəsinə qayıtmamışdır. 348

Çxikvişvili, Veniamin Qriqoryeviç (1880-1924): Gürcüstanın siyasi xadimi. Gürcüstan Təsisçilər Məclisinin üzvü olmuşdur. 1918-ci ildə Gürcüstan hökumətinin Suxumidəki komissarı təyin edilmiş və 1919-cu ilin aprel ayına qədər bu vəzifədə qalmışdır. 1919-cu ildə Tiflis Bələdiyyəsinin sədri olmuşdur. 1920-ci ildə Batuminin general-qubernatoru vəzifəsinə təyin edilmişdir. 1921-ci ildə mühacirətə getmiş, 1924-cü ildə Gürcüstana qayıtmışdır. Sovet hökuməti tərəfindən həbs edilərək güllələnmişdir. 122

Çingiz xan (1162-1227): Monqol sərkərdəsi və Monqol imperiyasının banisi. Tarixin yetirdiyi ən böyük sərkərdələrdən biri olmuşdur. 119, 215, 318

Çörçill, Uinston [Winston Churchill; 1874-1965]: Britaniyanın görkəmli dövlət xadimi. 265, 423, 443, 507

Dadaş: pəhləvan. 415

Dadaş Əlimərdan oğlu: Pirşağı kəndi sakini. 276

Damad Fərid paşa (1853-1923): Türkiyənin siyasi xadimi. 4 mart – 30 sentyabr 1919-cu il və 5 aprel – 17 oktyabr 1920-ci il tarixlərində Baş nazir olmuşdur. 79

Danilov, Aleksey Fyodoroviç: 1911-1916-cı illərdə Bakı Ticarət Limanı idarəsinin rəisi olmuşdur. 61, 62

Danyo: təyyarəçi; leytenant. 59

Darablı, Rza (yaxud Rza Darablinski, Rza Hüseyinov; 1883-1942): Azərbaycanın teatr aktyoru. “Nicat”, “Səfa”, “Hacıbəyov qardaşları müdiriyyəti” truppalarında çıxış etmişdir. Moskvada teatr texnikumunu bitirmişdir. 128, 154, 364

Davud: “Azərbaycan” qəzetində imza; Gəncədən yazmışdır. 537

Davud: peyğəmbər. 216, 229

Denikin, Anton İvanoviç (1872-1947):

Rusiyanın hərbi xadimi, general-leytenant. Ağ qvardiyanın rəhbərlərindən olmuşdur. Birinci Dünya müharibəsində Qərb cəbhəsinin (may-iyul 1917) və Cənub-qərb cəbhəsinin (avqust 1917), Rusiyada Vətəndaş müharibəsi illərində Könüllü ordunun (aprel 1918 – yanvar 1919) və Cənubi Rusiya Silahlı Qüvvələrinin (yanvar 1919 – aprel 1920) komandiri olmuşdur. 1920-ci ildə mühacirətə getmişdir. 10, 13, 23, 55, 56, 57, 63, 105, 106, 107, 108, 109, 115, 133, 134, 155, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 185, 190, 210, 213, 225, 290, 291, 314, 340, 341, 356, 376, 391, 392, 394, 395, 422, 423, 426, 449, 475, 477, 481, 482, 499, 505, 507

D'Esperi, Franşe [Franchet d'Espèrey; 1856-1942]: Fransanın siyasi və hərbi xadimi, marşal. Cənubi Rusiyada Fransanın Ali komissarı olmuşdur. 164

Diladze, Pantelim: konduktor. 299

Diterixs, Mixail Konstantinoviç (1874-1937): Rusiyanın hərbi xadimi; general-mayor. 190

Djiovani: pəhləvan. 231, 256, 286, 497

Djumeli, V. 304

Doktor Fuad: Türk doktor; 1919-cu ilin sentyabrında Bakıda olmuşdur. 250, 256

Dro: bax. Kanayan, Drastamat.

Drozovski, Mixail Qordeyeviç (1881-1919): Rusiyanın hərbi xadimi, general-mayor. Cənubi Rusiyada ağqvardiyaçılar hərəkatının təşkilatçılarından və rəhbərlərindən olmuşdur. 131, 151

Dubrovski, Nikolay Aleksandroviç (1874-1943): tarixçi; Bakı Universitetində çalışmışdır. 293

Elbakidze, Arkadi (1879-1919): gürcü bolşeviki; general Baratova sui-qəsd etmişdir. 304

Eristavi, Dominika (1864-1929): Gürcü şairəsi, tərcüməsi. “Qandegili” ədəbi təxəllüsünü işlətmişdir. 519

Erzberqer, Mattias [Matthias Erzberger; 1875-1921]: Alman yazıçısı və siyasətçisi. Bi-

inci Dünya müharibəsi sonunda atəşkəs müqaviləsinin imzalanması üçün Almaniya tərəfindən yaradılan komissiyanın başçısı təyin olunmuşdu. Daha sonra Veymar Təsisçilər Məclisinin üzvü olmuş və Maliyyə naziri vəzifəsini tutmuşdur. Suiqəsd nəticəsində öldürülmüşdür. 424

Əbdülhəmid II [1842-1918]: Osmanlı sultanı; 1876-1909-cu illərdə hakimiyyətdə olmuşdur.

Əbdülhəsən Mustafa oğlu (Kərbəlayı Mustafa oğlu): Cavad qəzasından (Sabirabaddan) camaat nümayəndəsi seçilmişdir. 486

Əbdülhüseyn: Bakılı uşaq. 461

Əbdülhüseyn Şahhəsən oğlu: Bakılı uşaq. 116

Əbdülkərim Qasım oğlu (Məşhədi Qasım oğlu): Zəngəzur sakini. 359

Əbdülxəliq: Bakı sakini. 16

Əbdülməcidi əfəndi (1868-1944): Osmanlı şahzadəsi. Sultan Əbdüləzizin oğlu idi. 1918-1922-ci illərdə vəliəhd; 1922-ci ilin noyabrından 1924-cü ilin martına qədər xəlifə (Osmanlı xanədanından axırıncı xəlifə); 1926-1944-cü illərdə Osmanlı xanədanının rəisi olmuşdur. 397

Əbdülsəttar əl-Vasil: Misirin siyasi xadimi. 530

Əbdürrəhim İsmayıl oğlu: Bakı sakini. 541

Əbdürrəhim Yusif oğlu: Sabunçu-Balaxanı fəhlələri iclasının katibi olmuşdur. 355

Əbilov. 433

Əbilov, İbrahim (1881-1923): Azərbaycanın siyasi xadimi, inqilabçı və diplomat. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının Türkiyədə fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri vəzifəsini tutmuşdur. 23, 197

Əbu Cəhl (? - 624): İslamiyyətin və islam peyğəmbəri Həzrəti Məhəmmədin ən qatı düşmənlərindən biri. 452

Əfəndiyev: Parlamentin üzvü. 118

Əfəndiyev, Abdulla bəy: bax. Əfəndizadə, Abdulla bəy.

Əfəndiyev, Mahmud bəy: Azərbaycanın diplomati, ali təhsilli həkim. Azərbaycan Cümhuriyyətinin Batum konsulu olmuşdur. 166

Əfəndiyev, Rəşid bəy: bax. Əfəndizadə, Rəşid bəy.

Əfəndizadə: Məşixət (Şeyxülislamıq) İdarəsinin katibi olmuşdur. 50

Əfəndizadə, Abdulla bəy İsmayıl əfəndi oğlu (yaxud Əfəndiyev; 1875-1928): Tiflisdə Aleksandr Müəllimlər İnstitutunu bitirmiş, Azərbaycanın bir sıra şəhərlərində müəllimlik etmiş, Şəkidə müəllim kursları və məktəblər açdırmışdır. Şəki Şəhər Bankının və Şəki Şəhər Dumasının sədri olmuşdur. Şəkidən Azərbaycan Parlamentinə üzv seçilmişdir. 5, 143, 197, 240, 471, 500, 501, 504, 526

Əfəndizadə, Əhməd: Kürdəmirdə müəllim olmuşdur. 518

Əfəndizadə, Hüseyin (Kişli): bax. Kişli, Hüseyin Əfəndizadə.

Əfəndizadə, İbnhacib Şüayib: Sədan kəndinin sakini, molla. 520

Əfəndizadə, Məbud: Şəki-Ağdaş Müəllimlər İttifaqının sədri olmuşdur. 240

Əfəndizadə, Məhəmməd Əmin: Türkiyədə maarif sahəsinə çalışmışdır. 532

Əfəndizadə, Məhəmməd Əmin (Molla Məhəmməd Əmin): Göyçay qəzası 6-cı İsmayılı prixdunun mollası olmuşdur. 253

Əfəndizadə, Muxtar (1880-1975): Azərbaycanın elm xadimi, şərqşünas. Maarif sahəsində böyük xidmətləri olmuşdur. Ərəş qəzasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 250, 502, 503, 505

Əfəndizadə, Mustafa: Qafqazın müftüsü. 2, 50, 207, 240, 471, 498

Əfəndizadə, Rəşid bəy (yaxud Əbdürrəşid bəy; 1863-1942): Azərbaycanın görkəmli maarifçisi. Qori Seminariyasını və Tiflisdə

Aleksandr Müəllimlər İnstitutunu bitirmişdir. Zaqafqaziya Sünni Ruhani İdarəsində işləmiş, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllimlik etmişdir. “Uşaq bağçası”, “Bəsirətül-ətfal” dərsliklərinin müəllifidir. Şeir və hekayə də yazmışdır. Müsəlman Müəllimlər İttifaqının üzvü olmuşdur. 39, 50, 197, 240

Əfəndizadə, Şəfiqə (1882-1959): Azərbaycan pedaqoqu və publisisti. 429

Əfi: bax. Seyid Hüseyin Sadiq.

Əhməd bəy: Bakıda polis rəisi olmuşdur. 541

Əhməd Camal: Türkiyə dövlət və hərbi xadimi. “İttihad və Tərəqqi” partiyasının liderlərindən biri. 388

Əhməd Cavad (Axundzadə, 1892-1937): Azərbaycanlı şair və ictimai xadim. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin sözləri Əhməd Cavada məxsusdur. 209, 218, 236, 240, 250, 252

Əhməd Cövdət: bax. Pepinov, Əhməd bəy.

Əhməd Hikmət Müftüoğlu: bax. Müftüoğlu, Əhməd Hikmət.

Əhməd İzzət paşa (yaxud Əhməd İzzət Furqaç; 1864-1937): Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi. Alman ordusunda təlim keçmişdir. Birinci Dünya müharibəsində Şərq Ordular Qrupunun tərkibindəki İkinci Ordunun komandanı olmuşdur. 14 oktyabr – 8 noyabr 1918-ci ildə Osmanlı dövlətinin Sədrəzəmi (Baş naziri) olmuşdur. Türk Qurtuluş Savaşında iştirak etmişdir. Türkiyədə soyadları haqqında qanun çıxdıqdan sonra “Furqaç” soyadını qəbul etmişdir. 79

Əhmədov, Mustafa: pəhləvan. 1, 286, 311, 389

Əhmədzadə, Abbasqulu: “Müsavat”ın Şubanı şöbəsinin katibi. 380

Əkbərov, Tağı (Kərbəlayi Tağı): Lənkəran sakini. 168

Əkbərzadə, Əbdülhüseyn. 2

Əkbərzadə, Əkbər (Ordubadi): Ordubadlı müəllim; İrəvanda təhsil almışdır. Erməni

əsgərlərinin hücumuna məruz qalan Vedi əhalisinə kömək edən şərurlu süvarilərin komandanı olmuşdur. 192, 193

Əkbərzadə Ordubadi: bax. Əkbərzadə, Əkbər (Ordubadi).

Ələkbər: bax. Mirzə Ələkbər.

Ələsgər Həmid oğlu: “Müsavət”ın Zabrat şöbəsinin üzvü olmuşdur. 70

Ələsgərov, Əlipaşa: Bakı sakini. 145, 152

Əli: dənizçi, kapitan; “Azərbaycan” qəzetində yazısı nəşr olunmuşdur. 63

Əli bəy Hüseyn bəy oğlu: İrəvan quberniyası sakini. 275

Əli Əbülfət oğlu: fəhlə, Balaxanada Musa Nağıyevin mədəninə işləmişdir; “Müsavət” üzvü. 167

Əli Fəthəli oğlu: Tağıyev fabriki fəhlələri yığıncağının sədri. 409

Əli Hacı: Dağlılar Respublikasının ictimai-siyasi xadimi. 164

Əli Həsənqulu oğlu: İrəvan quberniyası Eçmiyədzin qəzası Tixt kəndinin sakini. 187, 203

Əli Hüseyn oğlu (Məşhədi Əli): Bakı sakini. 71

Əli İbrahim oğlu: Bakıdakı Axıska türklərindən. 541

Əli İbrahim oğlu: İrəvan quberniyası Novo-Bayəzid qəzası Başkənd kəndinin nümayəndəsi. 187

Əli İbrahim oğlu (Molla Əli Molla İbrahim oğlu): Şamaxıda molla olmuşdur. 437

Əli Kəlbəli oğlu: Bakı sakini. 384

Əli Nəcəfqulu oğlu: Tağıyev fabriki fəhlələri yığıncağının sədri. 353

Əli Yusif: bax. Yusifzadə, Əli.

Əliabbas: Bakı sakini. 15

Əlibəyov, Əliabbas: Quba Bələdiyyə rəisi. 409, 457

Əliəkbərov, Muxtar: Gəncə stansiyası konduktorları yığıncağının katibi. 409

Əliəsgər Gəray oğlu: Göyçay qəzası sakini. 437

Əlif: “Azərbaycan” qəzetində imza: bax. Ümidvar.

Əlif. B.: “Azərbaycan” qəzetinə Qubadan yazmışdır. 382

Əlif. Əlif.zadə: “Azərbaycan” qəzetində imza; Kürdəmirdən, Şamaxıdan yazmışdır. 195

Əliheybət Həsərət oğlu: “Müsavət”ın Türkan şöbəsinin sədri olmuşdur. 279, 378

Əliheydər: Bakı sakini. 16

Əliisgəndər (Molla Əliisgəndər): Bakıda, “İttifaq” məhəlləsinin ruhanisi. 40

Əliisgəndərov, Səməd bəy: bax. Əliisgəndərzadə, Səməd bəy.

Əliisgəndərzadə, Səməd bəy: mühəndis; “Müsavət” üzvü. Balaxanı-Sabunçu polis-meysteri olmuşdur. 14, 70, 149

Əliqulaşvili, İosif Aaronoviç (1890-1952): Gürcüstanın ictimai-siyasi xadimi; Gürcüstan Təsisçilər Məclisinin üzvü. Xarici Ticarət komissiyasının üzvü, Gürcüstanın bəzi Avropa ölkələrindəki ticarət agentləri, Gürcüstan Maliyyə və Ticarət nazirinin müavini olmuşdur. Mühacirətə getmişdir. 520, 523

Əlipaşa: Bakı sakini. 15

Əlisultan Əli oğlu: zəngəzurlu. 359

Əliyev, Ağə Asəf. 292

Əliyev, Ağəami: Bakı sakini. 145

Əliyev, Əli Əlif.: “Azərbaycan” qəzetində imza. 298

Əliyev, Haşım Bədəl oğlu (1892-1919): bolşevik, “Hümmət” üzvü. Bakıda Mərkəzi Fəhlə Konfransı sədrinin müavini olmuşdur. 117, 165, 361

Əliyev, Hüseynəli: Göyçay qəzasında dövlət ərazilərinin müfəttişi olmuşdur. 166

Əliyev, Yusifəli: Ticarət və Sənaye nazirinin müavini olmuşdur. 151, 176, 202, 227, 306

Əlizadə, Əjdər: İran Maarif Cəmiyyətinin üzvü olmuşdur. 250

Əlizadə, Haşım: bax. Əliyev, Haşım.

Əlizadə, Qarabala: “Müsavət”ın Balaxana şöbəsinin üzvü olmuşdur. 70

Əlizadə, Qəzənfər: Bakıda Dəlləklər İttifaqı idarə heyətinin sədri olmuşdur. 263

Əlizadə, Qiyas: Zabrat sakini; Zabrat cammatı yığıncağının sədri. 408

Əlizadə, Məhəmməd. 165

Əlizadə, Mirzəağa (1883-1954): Azərbaycanlı aktyor. “Həmiyyət”, “Nicat” truppalarında çıxış etmişdir. 1924-cü ildən etibarən Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında çalışmış, 1949-cu ildə Xalq artisti adına layiq görülmüşdür. 44

Əlizadə, Muxtar: Bakı sakini. 16

Əlizadə, Sultan (Kərbəlayi Sultan): Bakı Zərgərlər Təşkilatının sədri. 123, 237

Əlizadə, Sumbat: “Müsavət”ın Suraxanı şöbəsinin üzvü olmuş, sonra partiyadan uzaqlaşdırılmışdır. 381

Əmanulla xan (1892-1960): Əfqanıstan hökmdarı. 1919-1926-cı illərdə Əfqanıstan əmiri, 1926-1929-cu illərdə Əfqanıstan şahı olmuşdur. 112

Əmin Abid (Gültəkin; Mütəllib oğlu Abid Alp; 1898-1937): Azərbaycan şairi və ədəbiyyatşünası. 228

Əminov, Ağə Məşhədi Kərim oğlu (yaxud Əminzadə; 1888-1921): “Müsavət” partiyasının, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 1919-cu ildə Ticarət və Sənaye naziri vəzifəsini tutmuşdur. 154, 227, 255, 282, 334, 360, 367, 386

Əmircanov, Əbdüləli bəy (1870-1948): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Tiflisdə Müəllimlər İnstitutunu bitirmiş, Azərbaycanın bir sıra yerlərində müəllim işləmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Maliyyə naziri, Dövlət Nəzarəti naziri vəzifələrini tutmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra Türkiyəyə mühacirətə getmişdir. 419, 474, 501, 502, 503

Əmircanov, Lütfəli bəy: Balaxanı-Sabunçu dairəsinin, sonra Bakının polis müdiri (komendantı) olmuşdur. 148

Əmirov, Nəsrulla (Məşhədi Nəsrulla; Mirzə Nəsrulla; 1873-1937): Naxçıvanda Müsəlman Milli Komitəsinin sədri olmuşdur. 536

Ənvər paşa (1881-1922): Osmanlı dövlətinin hərbi və siyasi xadimi. İttihad və Tərəqqi cəmiyyətinin liderlərindən idi. 1914-1918-ci illərdə Osmanlı dövlətinin Hərbi naziri, Baş Qərargah rəisi olmuşdur. Türk xalqlarını birləşdirmək uğrunda mübarizə aparmışdır. 59, 162, 388, 397

Ərfəüddövlə, Mirzə Rza xan Daneş (1846-1939): İranın hərbi, ictimai və siyasi xadimi; diplomat. 270

Əsəd (Məşhədi Əsəd): Qars qaçqınlarından. 65, 66

Əsəd Abdulla oğlu: fəhlə, Balaxanada Musa Nağıyevin mədəninə işləmişdir; “Müsavət” üzvü. 167

Əsədulla (Hacı Əsədulla): Qars qaçqınlarından. 65, 66

Əsədullayev, Mirzə (1875-1936): Azərbaycanlı sahibkar, ictimai-siyasi xadim. 1918-ci ilin dekabrından 1919-cu ilin martına qədər Azərbaycanın Ticarət və Sənaye naziri olmuşdur. 410

Əsədullazadə, Əlisəttar: Bülbülə kəndi yığıncağının sədri. 353

Əsədullazadə, Əziz: “Müsavət”ın Şubanı şöbəsinin sədri. 380

Əsədullazadə, Məhəmmədəli (yaxud Məhəmmədəli Tabaqçı). 144, 544

Əsgərov, Məhəmməd (Kərbəlayi Məhəmməd): Qərbi Azərbaycan və Naxçıvanın camaat nümayəndələrindən olmuşdur. 240, 243

Əsgərov, Məhəmmədəli: Astarada xarici işğalçılara qarşı mübarizə etmişdir. 329

Əşrəf: Kürdəmirdə yüzbaşı olmuşdur. 486

Əşrəf Cəlil oğlu (Əşrəf bəy Cəlil bəy oğlu): Cavad qəzasından (Sabirabaddan) camaat nümayəndəsi seçilmişdir. 486

Əzim Mirzəbaba oğlu: “Müsavət”ın Türkan şöbəsinin üzvü. 280

Əzimov, Əfrasiyab: Şuşalı xalq qəhrəmanı. 331

F. A.: “Azərbaycan” qəzetində imza; bax. Ağazadə, Fərhad.

Fall, Albert Bekon [Albert Bacon Fall; 1861-1944]: ABŞ-ın siyasi xadimi; senator (1912-1921), Daxili İşlər naziri (1921-1923) olmuşdur. 27

Farrar, Geraldina [Geraldine Farrar; 1882-1967]: Amerikalı opera müğənnisi və kino aktrisası. 127

Fatinov: İrəvan gimnaziyasının müəllimi; rum əsilli idi. 326

Ferdinand I [Ferdinand I, 1861-1948]: Bolqarıstan çarı. 1908-ci ildə Üçüncü Bolqar çarlığının əsasını qoymuşdur. Bolqarıstanın Birinci Dünya müharibəsində məğlubiyyətindən sonra, 3 oktyabr 1918-ci ildə oğlu III Borisin xeyrinə taxtdan çəkilməmişdir. 445, 466

Feygel: tacir və sənayeçi. 410

Fərəcov, Əliqulu Səttar oğlu (1898-1981): Azərbaycanın iqtisadçı alimi, professor. Ordubadda doğulmuşdur. 38

Fərəczadə, Zülfüqar: “Müsavat” partiyası Mərkəzi Komitəsinin və Bakıdakı Zəngəzurlular Komitəsinin üzvü olmuşdur. 70

Fətəlizadə, Muxtar: “Müsavat” üzvü. 70

Fətulla Məhəmmədrəhim oğlu (Hacı Məhəmmədrəhim oğlu): Bakı (Şüvəlan) sakini. 15

Filimonov, Aleksandr Petroviç (1866-1948): Rusiyanın hərbi xadimi; general-leytenant. Kuban Xalq Respublikasının atamanı olmuşdur. 191

Foş, Ferdinand [Ferdinand Foch, 1851-1929]: Fransanın hərbi xadimi, marşal. 27, 58

Frensis, Devid Roulend [David Rowland Francis; 1850-1927]: ABŞ diplomatı və siyasi xadimi. 1896-1897-ci illərdə Daxili İşlər naziri, 1916-1918-ci illərdə ABŞ-ın Rusiyadakı səfiri olmuşdur. 57

Frenze: Amerikalı general Haskellin Qafqazdakı nümayəndəsi. 358

Frolov. 433

Frossar, Lüdoviq-Oskar [Ludovic-Oscar Frossard; 1889-1946]: Fransanın siyasi xadimi. Fəhlə İnternasionalı Fransa Seksi-

yasının və Kommunist İnternasionalı Fransa Seksiyasının baş katibi olmuşdur. 341

Fröbel, Fridrix [Friedrich Fröbel; 1782-1852]: Alman pedaqoqu, məktəbəqədər tərbiyə nəzəriyyəçisi. “Uşaq bağçası” məfhumu Fröbelin əsəridir. 35, 36, 46

Fuad (Doktor Fuad): bax. Doktor Fuad.

Gedevanov, Aleksandr Konstantinoviç (1870 - ?): Knyaz; general-mayor. Qafqazdakı Rusiya hərbi hissələrində, Gürcüstan müstəqil olduqdan sonra bu ölkənin ordusunda xidmət etmişdir. Gürcüstan Hərbi nazirinin müavini olmuşdur. 304

Gegeçkori, Yevgeni Petroviç (1881-1954): Gürcüstanın dövlət xadimi. Menşevik. Hüquq təhsili almışdır. Zaqafqaziya Komissarlığının sədri seçilmişdi. Gürcüstan müstəqilliyini elan etdikdən sonra Xarici İşlər naziri, 1921-ci ildə isə Ədliyyə naziri oldu. Gürcüstanın sovetləşməsinin ardından mühacirət etdi. 121

Georq, Frans: Macarıstanın siyasi xadimi. 12

Gənc Əli İbad oğlu: pəhləvan. 1, 21, 76, 101, 153, 179, 206, 276, 338, 363, 389, 441, 469, 525

Gökəlp, Ziya (1876-1924): Türk sosioloqu, şairi və siyasətçisi. Türkiyədə milliyətçiliyin ən böyük ideoloqu olaraq qəbul edilir. 335

Gülgəz İsmayıl qızı: Bakı sakini. 95

Gültəkin, Əmin Abid: bax. Əmin Abid.

Hacı Babaxan: Cənubda dəstə başçısı. 460

Hacı Əbdülhüseyn oğlu: Novxanlı. 331

Hacı Əli: İrəvan quberniyası sakini; qəhvəçi. 275

Hacı Məhəmməd (Gəncəli Hacı Məhəmməd). 275

Hacı Pirmusa oğlu: “Müsavat”ın Türkan şöbəsinin üzvü. 280

Hacı Rza xan: İranlı qoşun başçısı. 162

Hacıabdullazadə, Ruhulla (Molla Ruhulla): Bakıda, Hacı Baba təkyəsinin və Qasım

bəy məscidinin nümayəndəsi olmuşdur. 299

Hacıbaba: Bakı sakini; Yuxarı Priyut (indiki Şamil Əzizbəyov) küçəsində yaşamışdır. 123

Hacıbababəyov: maarif xadimi, riyaziyyatçı. 240

Hacıbababəyov, Hüseynağa (1898-1972): Azərbaycanın opera müğənnisi. Azərbaycan SSR Xalq artisti. Şamaxıda anadan olmuşdur. 363, 390, 415, 436

Hacıbababəyov, Mehdi bəy (1871-1925): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Zaqafqaziya Seyminin, Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuşdur. 503

Hacıbəyli, Üzeyir (1885-1948): Azərbaycanlı bəstəkar, musiqişünas, publisist, pedaqoq və ictimai xadim. Azərbaycanın müasir peşəkar musiqi sənətinin və milli operanın banisi. Dövrünün bir sıra qəzet və jurnallarında, o cümlədən “Azərbaycan” qəzetində məqalə, felyeton, hekayə və miniaturlarla çıxış etmişdir. “Azərbaycan” qəzetinin redaktorlarından biri olmuşdur. Sovet dövründə Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının rektoru, Azərbaycan Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü olmuşdur. Azərbaycan SSR-in və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnlərinin musiqisinin müəllifidir. 3, 18, 24, 44, 45, 50, 73, 75, 77, 95, 98, 104, 125, 128, 131, 151, 154, 176, 183, 202, 205, 210, 226, 228, 255, 282, 308, 313, 334, 340, 360, 364, 368, 386, 392, 411, 413, 418, 440, 466, 494, 500, 521, 549

Hacıbəyli, Zülfüqar (1884-1950): Azərbaycanlı bəstəkar. Üzeyir Hacıbəylinin böyük qardaşdır. 44, 128, 154, 173, 228, 363, 390, 415, 436

Hacıəliyev, Səməd bəy: bax. Hacıəlizadə, Səməd bəy.

Hacıəlizadə, Səməd bəy (yaxud Hacıəliyev): Azərbaycanın maarif xadimi. Müsəlman Zəhmətkeş Ziyalıları İttifaqının üzvü olmuşdur. 240

Hacıqasımov, Mustafa bəy Mahmud ağa oğlu (1883-1969): Qazaxın Poylu kəndində anadan olmuşdur. Xarkov Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmişdir. Almaniya da təcrübə keçmişdir. Azərbaycanda ginekoloq kimi uzun müddət fəaliyyət göstərmişdir. 97, 124, 175, 282, 333, 385, 412, 465, 548

Hacınski, Camo bəy (1888-1942): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuş, Poçt və Teleqraf naziri vəzifəsini tutmuşdur. Bakı və Ətrafının Zəhmətkeş Ziyalıları İttifaqının üzvü olmuşdur. 1938-ci ildə sürgün edilmiş, həbs düşərgəsində ölmüşdür. 129, 287, 367

Hacınski, Mehdi bəy Süleyman bəy oğlu (yaxud Hacızadə; 1879-1941): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Bakı Şəhər Dumasının, “Nicat” və “Səfa” cəmiyyətlərinin üzvü, Daxili İşlər nazirinin müavini, Azərbaycan Parlamentinin üzvü idi. Parlamentin katibi vəzifəsini tutmuşdur. 240, 368, 503, 504, 505, 526, 527

Hacınski, Məhəmmədhəsən (1875-1931): Azərbaycanın dövlət xadimi. Peterburq Texnologiya İnstitutunu bitirmişdir. Cümhuriyyətdən əvvəl Bakının abadlaşdırılmasında xidmətləri olmuşdur. Zaqafqaziya Seyminin üzvü idi. Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublikasında Ticarət və Sənaye naziri vəzifəsini tutmuşdur. Azərbaycan Milli Şurasının üzvü idi. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Xarici İşlər naziri, Dövlət Nəzarəti naziri, Maliyyə naziri, Daxili İşlər naziri, Ticarət, Sənaye və Ərzaq naziri kimi vəzifələrdə işləmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyətinin Paris Sülh Konfransına göndərdiyi nümayəndə heyətinin tərkibində yer almışdır. Cümhuriyyətin süqutundan sonra repressiyaya məruz qalmışdır. 292

Hacınski, Məhəmmədqulu: Bakı Müsəlman Tələbələri Komitəsinin üzvü. 240

Hacıyev: Əmək Nazirliyi Baş müfəttişi. 433

Hacıyev, Mahmud: Bakı sakini. 549
 Hadizadə, Əbdürrəhim: Bakı qazısı və Səadət Cəmiyyəti idarəsinin sədri olmuşdur. 22, 349, 442
 Hamburg, S. M.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi olmuşdur. 255, 333, 386, 439, 465, 493, 548
 Harbord, Ceyms [James Harbord; 1866-1947]: Amerikanın hərbi xadimi; general-leytenant. Birinci Dünya müharibəsindən sonra vəziyyəti yerində öyrənmək məqsədi ilə Yaxın Şərqi, Anadoluya və Qafqaza göndərilən Amerika missiyasının rəhbəri olmuşdur. 397, 478, 479, 494, 508, 510
 Haskell, Vilyam Nefyu [William Nafew Haskell; 1878-1952]: Amerikanın hərbi və ictimai xadimi; general-leytenant. Amerika Yardım Administrasiyasının [American Relief Administration] heyətində Rusiyada xidmət etmiş, 1921-1923-cü illərdə bu qurumun Rusiya direktoru olmuşdur. 55, 70, 71, 122, 148, 199, 225, 240, 241, 243, 256, 267, 294, 339, 340, 346, 347, 358, 359, 512, 516, 518, 519, 522, 523
 Haşım əfəndi. 240
 Helbert: Rusiyanın İsveçdəki ticarət nümayəndəsi olmuşdur. 396
 Henderson, Artur [Arthur Henderson; 1863-1935]: Britaniyalı siyasətçi; Leyboristlər Partiyasının lideri olmuşdur. 393
 Hersinq [Hersing]: Almaniyanın dövlət qulluqçusu. 56
 Hersoq Udine. 162
 Heybətzadə, Əziz: Əmirhacıyan kəndindəki camaat yığıncağının katibi olmuşdur. 408
 Heybətzadə, Novruz: Müsəlman dəmiryol xidmətçiləri yığıncağının katibi. 353
 Heydər Qasım oğlu (Mirzə Heydər Mirzə Qasım oğlu): Quba qəzasının Aşağı Quşsu kəndinin yüzbaşısı olmuşdur. 278
 Heydər Qulu oğlu: Zəngəzurlu. 331
 Heydər Lütfəli oğlu (Məşhədi Heydər Məşhədi Lütfəli oğlu): Göyçay qəzası sakini. 437

Heydər, İbrahim bəy (1879-1949): Azərbaycanın və Dağıstanın ictimai-siyasi xadimi. Sankt-Peterburq Rəhbərlik İnstitutunu qurtarmışdır. Rusiya Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Bakı Bələdiyyə İdarəsi Təsərrüfat şöbəsinin rəisi olmuşdur. Bakıda neft şirkətlərinin və bəzi maarif-xeyriyyə cəmiyyətlərinin idarə heyətində təmsil olunmuşdur. 1918-1919-cu illərdə Dağlılar Respublikasının birinci hökumətində Daxili İşlər naziri, ikinci hökumətində isə Rəhbərlik, Poçt və Teleqraf naziri vəzifəsini tutmuşdur. 1920-ci ildən etibarən mühacirətdə yaşamış, Türkiyədə vəfat etmişdir. 278
 Heydər, Səməd Məhərrəm oğlu (Hacı Səməd): Bakı sakini. 257
 Həbib bəy: Qars qaçqınlarından. 65, 66
 Həbibzadə, Murtuza (Seyid Murtuza): Bakı sakini. 145
 Həmid Paşa oğlu (Məşhədi Həmid) : Balaxanıda, Moskva-Qafqaz Neft Şirkətində işləmişdir; Sabunçu-Balaxanı fəhlələri iclasının sədri olmuşdur. 355
 Həmzəzadə, M. M.: bax. Həmzəzadə, Məhəmməd (Molla Məhəmməd).
 Həmzəzadə, Məhəmməd (Molla Məhəmməd): “Azərbaycan” qəzetinə Xankəndindən yazmışdır. 148, 300, 301, 489
 Hənif: Qərbi Azərbaycanda Necili kəndinin sakini. 141
 Həsən Abbasqulu oğlu: Əhmədli kəndi sakinlərinin yığıncağının sədri. 378
 Həsən Əziz oğlu: Dağıstandakı türk əsirlərindən. 146
 Həsən M. oğlu: “Azərbaycan” qəzetində imza. 263
 Həsənbəyov: Qalaqayın pristavı. 278
 Həsənov, Əliəğa (1871-1933): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; Cümhuriyyət dövründə Maliyyə naziri, Dövlət Müfəttişi, Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. “Nəşri-maarif” cəmiyyətinin yaradılmasında və fəaliyyətində yaxından iştirak etmiş, Bakı Şəhər Dumasının üzvü olduğu dövrdə Şollar

su kəmərinin çəkilişi və şəhərdəki digər quruculuq-abadlıq işlərində xüsusilə böyük xidməti olmuşdur. 51, 286, 309
 Həsənov, Müseyib: Azərbaycan Parlamentini mühafizə edən əsgərlərdən. 433
 Həsənov, Süleyman. 252
 Həsənzadə, Əliəğa: bax. Həsənov, Əliəğa.
 Həsənzadə, Əliheybət: bax. Əliheybət Həsərat oğlu.
 Həzrət Gəray oğlu: Çiyri (Göyçay qəzası) kəndinin sakini. 437
 Hill: ABŞ missiyasının üzvü. 486
 Hindenburg, Paul fon (Paul von Hindenburg, 1847-1934): Almaniyanın hərbi və siyasi xadimi, Birinci Dünya müharibəsinin ən məşhur sərkərdələrindən biri. 1925-1934-cü illərdə Almaniya prezidenti olmuşdur. 162, 314
 Holm: Alman professor; Almaniyanın Sovet hökuməti yanında ticarət agent. 424
 Huev: ingilis generalı. 341
 Huver, Herbert [Herbert Hoover; 1874-1964]: Amerikanın ictimai-siyasi xadimi. 1918-1923-cü illərdə Avropa ölkələrinə qida köməyi göstərən Amerika Yardım Administrasiyasının [American Relief Administration] rəhbəri olmuşdur. 1929-1933-cü illərdə 31-ci ABŞ prezidenti olmuşdur. 189
 Hüseyin: İmam, Məhəmməd Peyğəmbərin nəvəsi, həzrəti-Əlinin oğlu. 387, 442, 466, 494, 549
 Hüseyin (Molla Hüseyin): Qars qaçqınlarından. 65, 66
 Hüseyin bəy: İrəvan quberniyası sakini; notarius. 275
 Hüseyin Cavid: bax. Rasizadə, Hüseyin Cavid.
 Hüseyin Əbdüləli oğlu: Sabunçu sakini. 462
 Hüseyin əfəndi (Qarabağlı). 90
 Hüseyin İsmayıl oğlu (Məşhədi Hüseyin): İrəvan quberniyası Novo-Bayezid qəzası Başkənd kəndinin nümayəndəsi. 187
 Hüseyin Rauf (Orbay; 1881-1964):

Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi. 1911-1912-ci illər Osmanlı-İtaliya müharibəsində və Balkan müharibələrində qəhrəmanlıq göstərmişdir. 1918-ci ilin oktyabr ayında Bəhriyyə naziri olmuş, Mudros sazişini Osmanlı dövləti adından imzalamışdır. 397
 Hüseyin Rza: bax. Məhəmmədbəyli, Hüseyin Rza.
 Hüseyinqulu (Hacı Hüseyinqulu): Hacı Qurban məscidinin nümayəndəsi olmuşdur. 146
 Hüseyinov, Xəlil: bax. Hüseyinzadə, Xəlil.
 Hüseyinov, Süleyman: Gəncə stansiyası konduktorları yığıncağının sədri. 409
 Hüseyinov, Şıxəli Kərbəlayı Abbasqulu oğlu (yaxud Şeyxəli; 1889 - ?): Varşava, Sankt-Peterburq və Xarkovda təhsil almışdır. Bakıda fabrik müfəttişi, Krimda Azərbaycan Cümhuriyyəti Konsulluğunun agent, Batumda Azərbaycan SSR-nin konsulu olmuşdur. 511
 Hüseyinzadə: “Azərbaycan” qəzetində imza. 351
 Hüseyinzadə, Bağır (Məşhədi Bağır): “Müsavat”ın Ramana şöbəsinin üzvü olmuşdur. 70
 Hüseyinzadə, Cənəli: “Müsavat”ın Balaxana şöbəsinin üzvü olmuşdur. 70
 Hüseyinzadə, Ələkbər (1887-1967): teatr və kino aktyoru. Azərbaycan SSR Əməkdar artisti idi. 128, 154, 364
 Hüseyinzadə, Əliməhəmməd: Salyan sakini; Şeyxülislamıq İdarəsinin mühasibi olmuşdur. 50
 Hüseyinzadə, Əmman: Qara şəhər camaatı iclasının sədri. 430
 Hüseyinzadə, Xəlil Hacı Mahmud oğlu (1890-1943): Azərbaycan aktyoru və rejissoru. 44, 128, 154, 364
 Hüseyinzadə, Məhərrəm (Məşhədi Məhərrəm): “Müsavat”ın Sabunçu şöbəsinin üzvü olmuşdur. 70
 Hüseyinzadə, Məzahir: “Müsavat” partiyasının Zabrat şöbəsinin sədri olmuşdur. 408

Hüseynzadə, Müstətab: Tiflisdə İranlılar İttifaqı mədrəsəsinin müdiri olmuşdur. 101, 127

Hyao Pinq: Çin hökmdarı. 318

X. Ayn.: “Azərbaycan” qəzetində imza. 427, 460, 485

Xanım Məlik qızı. 487

Xatısov, Aleksandr İvanoviç (1874-1945): Erməni ictimai-siyasi xadim, “Daşnaksutyun” partiyasının üzvü idi. Müxtəlif dövrlərdə Ermənistanın Baş naziri, Səhiyyə, Daxili İşlər və Xarici İşlər naziri olmuşdur. Ermənistanın sovetləşməsindən sonra Fransa və Portuqaliyada mühacirətdə yaşamışdır. 348

Xəlil İbrahim: bax. İbrahimov, Xəlil.

Xəlil Nəsir oğlu (Məşhədi Nəsir oğlu): Şuşa sakini, İkinci Qarabağ Süvari alayının praporşiki. 489

Xəlil paşa: Xəlil Qut (1882-1957). Osmanlı İmperiyasının hərbi xadimi. İttihad və Tərəqqi cəmiyyətinin üzvü olmuşdur. Ənvər paşanın əmisi (Ənvər paşadan 1 yaş kiçik idi), eyni zamanda Hərbi Akademiyada Mustafa Kamalın (Atatürk) sinif yoldaşı olmuşdur. Birinci Dünya müharibəsində İraq cəbhəsində böyük müvəffəqiyyət qazanmış, Qafqaz İslam Ordusu ilə birgə Bakıya daxil olmuş, Türk Qurtuluş Savaşında iştirak etmişdir. 59, 109

Xəlilov, Ələkbər: Bakı sakini. 232

Xəlilov, Mikayıl Maqomedoviç (1869-1935): Rusiyanın hərbi xadimi; general-mayor. Lak əsillidir. 1918-ci ilin axırlarından Könüllü orduya qoşulmuşdur. 1918-1920-ci illərdə Dağıstanın hərbi komendantı olmuşdur. Kotsevdən sonra Dağıstan Hökumətinə rəhbərlik etmişdir. Daha sonra Türkiyəyə mühacirətə getmişdir. 343

Xəlilzadə, Şixəli: “Müsavat”ın Sabunçu şöbəsinin üzvü olmuşdur. 70

Xocayev, Xəlil Səid (1888-1937): özbək əsilli türkoloq. İstanbul Universitetində oxumuş, Azərbaycanda işləmişdir. 1937-ci ildə güllələnmişdir. 120

Xocayev, İsaq Nikitiç: Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur; Erməni fraksiyasına daxil idi. 421, 474, 527

Xodunov, A. K.: falçı. 411, 438, 464, 492, 548

Xoştariya, Akaki Mefodyeviç (1873-1932): Gürcü sahibkar və xeyriyyəçi. Gürcüstanın elm və mədəniyyət qurumlarına, həmçinin Gürcüstan Demokratik Respublikasının hökumətinə maddi yardım etmişdir. 1921-ci ildən Fransada mühacirətdə yaşamışdır. 199

Xoyski, C. Xan. 547

Xoyski, Əmir xan (1888-1954): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, milli istiqlal hərəkatının iştirakçısı. Bakı qubernatorunun müavini, eləcə də bir sıra yerlərdə qəza rəisi olmuşdur. 40, 251, 488

İbrahim (Həzrəti İbrahim): yəhudilərin, xristianların və müsəlmanların qəbul etdiyi böyük peyğəmbər. 87, 335

İbrahim Ədhəm: “Səadət” cəmiyyətinin Bakıda açdığı “Səmədiyyə” məktəbinin müvəqqəti müdiri olmuşdur. 252

İbrahim Əli oğlu: Bakı sakini uşaq. 384

İbrahim Teymur oğlu: Göyçay qəzası sakini. 436, 437

İbrahimxəlil (Hacı İbrahimxəlil): Yuxarı Necili (Qərbi Azərbaycan) kəndinin sakini. 142

İbrahimli, Həsənqulu: “Müsavat” partiyasının Keşlə şöbəsinin üzvü. 69

İbrahimli, Sabit: “Müsavat” partiyasının Ağşəhər şöbəsinin katibi olmuşdur. 116

İbrahimli, Yusif (Məşhədi Yusif): Azərbaycan Dəmiryolu İdarəsində işləmişdir; “Müsavat” üzvü olmuşdur. 279, 461

İbrahimov, Xəlil (Xəlil İbrahim; Xəlil İbrahimzadə; 1892-1938): Azərbaycanlı müəllim, publisist və tənqidçi. Şuşada anadan olmuşdur. Bakıda müəllim işləmiş, müxtəlif qəzet və jurnallarda, o cümlədən “Azərbaycan” qəzetində yazılar dərc etdirmiş, bir müddət “Azərbaycan” qəzetinin

“müvəqqəti müdiri” olmuşdur. 1938-ci ildə həbs edilərək güllələnmişdir. 91, 99, 410

İbrahimzadə, Ağaməhəmməd: Bakı şəhər Dumasının və Cəmiyyəti-Xeyriyyənin (Bakı) üzvü. 40

İlyəşeviç: Muğanda Azərbaycan Cümhuriyyətinin ordusuna qarşı döyüşən qüvvələrin komandirlərindən biri olmuşdur. 195, 487

İosif Avqust [Joseph August; 1872-1962]: ershersog; 1918-1919-cu illərdə Macarıstan regenti olmuşdur. 56, 73

İsayev, Cavanşir: Hacıqabul mahalının fəallarından. 327

İskəndərzadə, Rüstəm (? - 1919): Salyan sakini, “Müsavat”ın Salyan komitəsinin katibi; “Azərbaycan” qəzetinə yazı göndərmişdir. 345

İsmayıl (Hacı İsmayıl): Hacı Ağababa təkyəsinin nümayəndəsi olmuşdur. 146

İsmayıl (Həzrəti İsmayıl): İbrahim peyğəmbərin oğlu; Quranda adı çəkilən peyğəmbərlərdən biri. 87

İsmayıl Bəşir oğlu: Bakıda mədəndə fəhlə olmuşdur. 146

İsmayıl Əba oğlu: Dağıstandakı türk əsirlərindən. 146

İsmayılov: Gəncə Müsəlman Tələbələri İttifaqı idarəsinin sədri. 131

İsmayılov, Kərim bəy: pedaqoq. 197

İsrafil bəy: Qazaxlı şair. 224

İsrafilbəyzadə, Ağababa: bax. İsrafilzadə, Ağababa.

İsrafilzadə, Ağababa bəy (yaxud İsrailbəyli): Azərbaycanın maarif xadimi; dərslik müəllifi; Şamaxı və Göyçay qəzalarının ibtidai məktəblər müfəttişi; Bakı Müəllimlər İttifaqının üzvü. 491

İtkin. 433

İvan Kalita (yaxud I İvan; 1284-1340): Moskva knyazı; Böyük Vladimir knyazı; Novqorod knyazı. 155

Jan-de-Kolon: pəhləvan. 1, 21, 76, 127, 179, 206, 231, 256, 259, 441, 525

Jeleznov: Rusiyanın hərbi xadimi, Ural kazaklarının komandirlərindən. 190

Jordaniya, Noy Nikolayeviç (1868-1953): Gürcüstanın dövlət xadimi. Menşevik. Varşavada veterinarlıq təhsili almışdır. Tiflisdən Dövlət Dumasına üzv seçilmişdi. 1918-1921-ci illərdə Gürcüstan Demokratik Respublikasının Baş naziri olmuşdur. Gürcüstanın sovetləşməsindən sonra mühacirət etmişdir. 304

Kaklyugin, Kuzma Aleksandroviç (1861 - ?): Rusiyanın hərbi xadimi; general-mayor. Don ordusunun tərkibində Ağqvardiyaçılar hərəkatında iştirak etmişdir. 10

Kaqan, Semyon Aronoviç: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 175, 202, 254, 281, 308, 332, 360, 385, 412, 439, 493, 521, 548

Kalişeviç, Aleksandr: pəhləvan. 49, 76, 101, 127, 153, 363, 497

Kalvin: komissar. 477

Kamal Sübhanqulu: bax. Sübhanqulov, Kamal.

Kamberland, V. V. [W. W. Cumberland]: Birinci Dünya müharibəsindən sonra Paris Sülh Konfransında Amerika heyətinin iqtisadiyyat üzrə məsləhətçisi olmuşdur. 479

Kanayan, Drastamat (Dro; 1883-1956): Erməni terrorçu və hərbi cinayətkar; Daşnaksutyun üzvü. Şərqi Anadolu və Qafqazda dinc müsəlman-türk əhaliyə divan tutulmasında xüsusi rolu olmuşdur. 193, 275

Kandelaki, Konstantin Platonoviç (yaxud Kateva Kandelaki; 1883-1958): Gürcüstanın siyasi xadimi; Maliyyə və Ticarət naziri olmuşdur. Mühacirətə getmişdir. 519

Kantemir: bax. Kantemirov, Əlixan Qadoyeviç.

Kantemirov, Əlixan Qadoyeviç (1889-1963): Dağlılar Respublikasının siyasi xadimi və diplomatı. Milliyyətə osetindir. Peterburq və Kiyev Universitetlərində təhsil almışdır. Zaqafqaziya Seyminin üzvü, Dağlılar Respublikasının Azərbaycandakı diplomatik nümayəndəsi olmuşdur. 238

Kanukov, Həsən: Finlandiya müsəlmanlarından. 24

Kapoççı, Emilio [Emilio Capozzi]: italyan artisti. 285, 309

Karabanova, Zoya Vladimirovna (1900-1960): rus və amerikan kino aktrisası. 75

Karqanov (yaxud Korqanov): İngilislərin Qarsda təşkil etdikləri idarə heyətinin sədri olmuşdur. 64, 66, 67

Kazım bəy: Türküstandakı sovet qoşunlarının komandiri olmuşdur. 532

Kazımoğlu: bax. Seyid Hüseyn Sadiq.

Kazımzadə, Abbasqulu (1882-1947): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuşdur. 14, 15, 356

Keller, fon. 394

Kellerk: İngiltərə nümayəndəsi. 160

Kələntərli, Xəlil bəy: Lənkəran sakini. 330

Kərim (Məşhədi Kərim): Hacı Qasım bəy məscidinin nümayəndəsi. 146

Kərim Rəsul oğlu (Kərbəlayi Kərim): Şamaxı qəzasının Ərəbşahverdi kəndinin sakini. 149

Kərimov, Həbibulla: Bakı sakini. 16

Kərimzadə, Əşrəf (Məşhədi Əşrəf): Müsavatın Ucar şöbəsi iclasının katibi. 431, 461

Kərimzadə, Muxtar. 327

Kərimzadə, Muxtar: yoxsul müsəlmanların dəfninə kömək edən Müsəlman Təzviyə Bürosunun qurucusu. 350, 351

Kiçik Camal paşa: bax. Mərsinli, Məhməd Camal.

Kiçikxanov, Bayram Niyazi oğlu (yaxud Kiçikxanlı; 1889-1922): Azərbaycanın siyasi xadimi. Zaqatalada maarif müfəttişi işləmişdir. Zaqataladan Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmiş, eyni zamanda Parlamentin katibi olmuşdur. “Əhrar” partiyasının üzvü idi. 501, 502, 503, 526

Kişli, Hüseyn Əfəndizadə (1884-1944): Şəki ziyalılarından. Pedaqoji, ədəbi-bədii fəaliyyətlə məşğul olmuşdur. 168

Klemanso, Jorj [Georges Clemenceau; 1841-1929]: Fransanın dövlət xadimi. 1906-1909 və 1917-1920-ci illərdə Baş nazir olmuşdur. 78, 161, 185, 186, 190, 212, 285, 289, 315, 375, 506

Klots [Clotz]: Almaniyanın siyasi xadimi. 186

Kobılinskaya, S. İ.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 71, 97, 124, 175, 282, 308, 333, 385, 439, 493, 548

Kobozev, Pyotr Alekseyeviç (1878-1941): Rusiyanın siyasi xadimi; bolşevik. RSFSR Orta Asiya və Bakı quberniyası Xalq Komissarları Sovetinin Fövqəladə komissarı (mart-aprel 1918), Türküstan MSSR Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin sədri (may-iyun 1918 və iyul-sentyabr 1919), Uzaq Şərq Respublikasının Baş naziri (1922) kimi vəzifələr tutmuşdur. 531, 549

Kolçak, Aleksandr Vasilyeviç (1874-1920): Rusiyanın hərbi və siyasi xadimi; admiral. Ağqvardiyaçılar hərəkatının başçısı, Rusiyanın Ali rəhbəri (noyabr 1918 – fevral 1920) və Rus ordusunun Ali Baş komandanı (noyabr 1918 – yanvar 1920) olmuşdur. 9, 24, 26, 29, 57, 109, 132, 161, 184, 190, 191, 212, 228, 290, 314, 317, 373, 394, 395, 396, 423, 424, 425, 443, 444, 478, 499, 507

Kollontay, Aleksandra Mixaylovna (1872-1952): Rus inqilabçı, dövlət xadimi və diplomat. SSRİ-nin İsveç, Norveç və Meksikada səlahiyyətli nümayəndəsi olmuşdur. 375

Kolokoltsov, Vasili Qriqoryeviç (1867-1934): Rusiyanın ictimai və siyasi xadimi. P. P. Skoropadski hökumətində və general Denikin hökumətində Əkinçilik naziri olmuşdur. 394

Koluzayev, Georgi Aleksandroviç (1882-1938): Rusiyanın hərbi xadimi; Türküstan Respublikası Hərbi Kollegiyasının üzvü (1918). 531, 549

Konçalov: Ağqvardiyaçı general. 505

Konovalov: Rusiyanın hərbi xadimi; ağqvardiyaçı general. 264

Kopelioviç, Samuil İzrailoviç: Bakıda fəaliyyət göstərmiş həkim. 18, 45, 72, 98, 124, 150, 175, 201, 254, 281, 307, 332, 360, 385, 412, 438, 465, 493, 520, 547

Kori, Corc Norton [George Norton Cory; 1874-1968]: Birinci Dünya miharibəsindən sonra Qafqazdakı ingilis ordusunun (27-ci diviziyanın) komandiri olmuşdur. 122, 511

Kostandi (yaxud Madmazel Kostandi): sirk aktrisası. 525

Kovanko: Rusiyanın hərbi xadimi; polkovnik. 264

Köçərli. 253

Köçərli, Badisəba xanım (Mustafa ağa qızı Vəkilova; 1881-1954): Azərbaycanın maarifçi və xeyriyyəçi qadını; Firidun bəy Köçərlinin həyat yoldaşı. 546, 547

Köçərli, Firidun bəy (1863-1920): Azərbaycanın görkəmli maarif xadimi, ədəbiyyatşünası və yazıçısı. Qori Müəllimlər Seminariyasını bitirmişdir. 1918-ci ildə Qori Müəllimlər Seminariyasının Azərbaycan şöbəsini Qazaxa köçürərək müstəqil bir seminariyaya çevirmiş və bu seminariyanın direktoru olmuşdur. Azərbaycan Milli Şurasının üzvü kimi İstiqlal Bəyannaməsini imzalayanlar arasında yer alan Firidun bəy Köçərlinin Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinə dair əsərləri xüsusilə dəyərlidir. Bolşeviklər tərəfindən güllələnmişdir. 434

Köprülüzadə, Məhməd Fuad bəy (1890-1966): Türk ədəbiyyatşünası və türkoloqu. Türk ədəbiyyatı tarixinə dair bir sıra qiymətli əsərlərin müəllifidir. Eyni zamanda siyasətlə də məşğul olmuş, dəfələrlə millət vəkili seçilmiş, 1950-1956-cı illərdə Türkiyənin Xarici İşlər naziri olmuşdur. 321, 335

“Köylü”: “Azərbaycan” qəzetinə yazı göndərmişdir. 123

Krasin, Leonid Borisoviç (1870-1926): Rus inqilabçı və dövlət xadimi. 1918-1925-ci illərdə RSFSR və SSRİ hökumətlərində Ticarət və Sənaye naziri, Yollar naziri, Xarici Ticarət naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. 1919-cu ilin

payızında Estoniya ilə Sovet hökuməti arasında Pskovda baş tutan danışıqlarda Sovet hökumətini təmsil etmişdir. 314

Kravçenko, Vasili Aleksandroviç (1882-1972): Bakıda Aleksandro-Nevski kilsəsinin keşişi, Müqəddəs Nina məktəbinin şəriət müəllimi olmuş və Slavyan-Rus Cəmiyyətindən Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə üzv seçilmişdir. 4, 420, 471, 527

Krayevski: pəhləvan. 1, 153

Kreçetov: pəhləvan. 21, 76, 127, 231, 256, 363

Krımlı Rəhmi: bax. Rəhmi.

Krine: Fransa Parlamentinin üzvü. 404, 405

Kropotov, D. N.: Muğan hökumətinin üzvü; hərbi. Sara adasında hərbi hidroaviasiya bazasının rəisi olmuşdur. Ağqvardiyaçılar tərəfindən güllələnmişdir. 38

Kryuçkov, Kozma Firsoviç (1890-1919): Rusiyanın hərbi xadimi; Don kazaklarından olmuş, Birinci Dünya müharibəsində və Rusiyada Vətəndaş müharibəsində (Ağqvardiyaçılar tərəfində) iştirak etmişdir. 10

Kulinski: Xüsusi Təftiş və İstintaq Komissiyası üzvü. 480

Qacar, Əhməd şah (1898-1930): Qacar nəslindən İran şahı; 1909-1925-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 163

Qaçaq Mahmud (? - 1919): öz dəstəsi ilə birgə Qazax qəzasında quldurluqla məşğul olmuşdur. 16, 199

Qalabəyov, Məhəmməd: Ərəş qəzasının rəisi olmuşdur. 416

Qandegili: gürcü şairəsi Dominika Eristavinin təxəllüsü; bax. Eristavi, Dominika.

Qaplanov, Rəşid xan (1883-1937): Azərbaycanın və Dağıstanın siyasi xadimi. Kumık əsillidir. Sorbon Universitetinin (Paris) Hüquq fakültəsini bitirmişdir. İstanbulda müxtəlif təhsil qurumlarında, o cümlədən İstanbul Universitetində dərs demişdir. 1918-ci ilin dekabrından 1919-cu ilin martına qədər Dağıllar Respublikasının Daxili İşlər

naziri olmuşdur. Dağıstan Denikin qoşunları tərəfindən işğal edildikdən sonra Azərbaycana gəlmiş, əvvəlcə Maarif və Dini Etiqad (aprel-dekabr 1919), sonra Maliyyə (dekabr 1919 – aprel 1920) naziri olmuşdur. 1937-ci ildə güllələnmişdir. 2, 4, 196

Qarağazadə, Əhməd Həmdi (1893-1928): Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 305, 349, 377, 451

Qarababayev, Levon. 238, 239

“Qarabağlı”: “Azərbaycan” qəzetində imza. 457

Qarabəyli, Qara bəy (1873-1953): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, eyni zamanda həkim və jurnalist; Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü. “Difai” partiyasının rəhbərlərindən, “İttihad” partiyasının sədri olmuşdur. “Həyat”, “İrşad”, “Kaspi” kimi bir sıra nəşrlərlə əməkdaşlıq etmişdir. 3, 197, 240, 250

Qarabəyov, Qara bəy: bax. Qarabəyli, Qara bəy.

Qaraşarov: Qazax qəzası xüsusi müvəkkili. 187, 294

Qaraşarov, Rza bəy (yaxud Qaraşarlı; 1891-?): Azərbaycanın siyasi xadimi. Bir sıra məktəblərdə, o cümlədə Gəncə Ruhani Mədrəsəsində müəllimlik etmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Sovet dövründə repressiyaya məruz qalmışdır. 345

Qarayev, Əliheydər (1896-1938): Azərbaycanın siyasi xadimi. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonar Bakı Sovetinin sədri, Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının Hərbi Dəniz İşləri xalq komissarı, Əmək xalq komissarı və Ədliyyə xalq komissarı olmuş, bir sıra digər vəzifələrdə işləmişdir. 1937-ci ildə həbs edilmiş, 1938-ci ildə güllələnmişdir. 23, 152, 369, 371, 422, 471

Qardaşov, Aslan bəy (1866-1920): Azərbaycan Cümhuriyyətinin dövlət xadimi.

“Əhrar” partiyasının liderlərindən biri, Milli Şuranın və Parlamentin üzvü, Əkinçilik və Dövlət Əmlakı naziri olmuşdur. 196, 358, 367

Qari: zənci sirk artisti, Bakıda çıxış etmişdir. 153, 179, 206, 231, 311

Qasım (Kərbəlayi Qasım): Qərbi Azərbaycanda Necili kəndinin sakini. 141

Qasım Manaf oğlu (Hacı Qasım bəy Manaf bəy oğlu): Bakı varlılarından. 22

Qasimi, Hüseyn (Mirzə Hüseyn): Salyanın ictimai xadimlərindən. 545

Qasimov, Ağəli: bax. Qasımzadə, Ağəli.

Qasimov, Balaqardaş: Bakı sakini. 338

Qasimov, Əli bəy: Salyanda müəllim olmuşdur. 382

Qasimov, Əli Səbri (1892-1983): Azərbaycanlı yazıçı, tərcüməçi, müəllim. Naxçıvan müsəlmanlarının ictimai xadimi olmuşdur. 240, 241, 242, 243, 269, 295, 432

Qasimov, Əlihüseyn: Şamaxı qəzasının Ərəbşahverdi kəndinin sakini. 149

Qasimov, Əlinağı: Salyan Müəllimlər İttifaqı idarə heyətinin üzvü. 382

Qasimov, Əşrəf Balaqardaş oğlu: Bakı sakini. 339

Qasimov, Qasım: Ağdaşda Qaçqınlara Yardım Komitəsinin sədri olmuşdur. 249, 250

Qasimov, Yusif: Qazax darülmüəllimini müəllimlərindən. 382

Qasımzadə, Ağəli: Müsəlman Müəllimlər İttifaqının üzvü olmuşdur. 166

Qasımzadə, Əliabbas (Molla Əliabbas): Çiyni (Göyçay qəzası) kəndinin mollası olmuşdur. 437

Qasımzadə, Həsən: “İttihad” məktəbini bitirmiş, ikinci Realni məktəbində türk dili müəllimi olmuşdur. 1

Qasıralı, İsmayıl bəy (1851-1914): Əslən Krım tatarı olan ziyalı, ictimai-siyasi xadim. Türkcülüyün ən böyük ideoloqlarından biri olaraq qəbul edilir. Xüsusən Rusiya imperiyasının müsəlman-türk xalqlarının ziyalıları arasında böyük nüfuza malik olmuşdur. Qasıralının çap etdirdiyi “Tərcüman” qəzeti

isə Rusiya imperiyasının sərhədlərindən kənar da məşhur idi. 335

Qayıbzadə, İsmayıl bəy (1886-1967): Qori Müəllimlər Seminariyasında oxumuş, Gəncədə müəllim, maarif müdiri işləmiş, Gəncə Türk Müəllimləri İttifaqının üzvü olmuşdur. 119

Qazıbəyov: Əmək Nazirliyi müdiri. 433

Qazıməhəmməd: Bakıda Ter-Akopovun mədəninə fəhlə olmuşdur. 445

Qazızadə, Gövhər xanım. 17, 44, 71, 97, 123, 149, 174, 201, 254, 281, 307, 332, 359, 384, 411, 438, 464, 492, 520, 547

Qədirbala: Bakı sakini. 16

Qəmərxanım: aktrisa. 364

Qəni (Şeyx Qəni): Bakıda axund olmuşdur. 145

Qənizadə, Məcid (Mirzə Məcid): bax. Qənizadə, Sultanməcid.

Qənizadə, Sultanməcid Murtuzəli oğlu (1866-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; yazıçı, pedaqoq və publisisti. Tiflis Aleksandr Müəllimlər İnstitutunu bitirmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 51, 100, 156, 197, 527

Qəznəvi, Sultan Mahmud (971-1030): Qəznəvilər dövlətinin hökmdarı; 998-1030-cu illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 318

Qırmızı Maska: pəhləvan. 101, 153, 206, 259, 286, 338, 363, 389, 441, 497

“Qıyığ”: “Azərbaycan” qəzetində imza; Məhəmməd Sadıq Axundzadəyə (Aran) məxsusdur.

Qızqayıt Murad qızı (Kərbəlayi Murad qızı): Göyçay qəzası sakini. 436, 437

Qiyasbəyov, Mehdi ağa (? - 1919): Qazaxda vergi müfəttişi olmuşdur. 345

Qiyasəddin Əbdülsalam oğlu (Molla Qiyasəddin Əbdülsalam əfəndi oğlu): Sədan kəndinin sakini. 438

Qoca Murad oğlu (Kərbəlayi Murad oğlu): Göyçay qəzası sakini. 437

Qof, Hubert [Hubert Gough; 1870-1963]: Britaniyanın hərbi xadimi; general. Qafqazda

olmuşdur. Paris Sülh Müqaviləsinin imzalandığı dövrdə Müttəfiqlərin Finlandiyada və Baltik ölkələrindəki qoşunlarının komandiri idi. 396

Qoqoberidze, Levan Davidoviç (1896-1937): inqilabçı; 1918-ci ilin əvvəllərində Bakıya gəlmiş, burada fəhlə hərəkatının rəhbərlərindən birinə çevrilmişdi. 117, 361

Qoqol (Nikolay Vasilyeviç Qoqol: 1809-1852): Rus nasiri, dramaturqu, tənqidçisi və publisisti. 99

Qolovan: Ukraynanın Bakıdakı müvəqqəti vitse-konsulu olmuşdur. 344, 378

Qolts, Rüdiger fon der [Rüdiger von der Goltz; 1865-1946]: Alman generalı, qraf. Birinci Dünya müharibəsində Finlandiyada, 1919-cu ilin əvvəlindən etibarən də Pri-baltikada fəaliyyət göstərmiş və Latviyada hərbi çevriliş etmişdir. 212, 394, 396, 424, 507

Qrandi, Melqan: 1919-cu ildə Vordropun başçılığı ilə Qafqaza göndərilən nümayəndə heyətinin tərkibində olmuşdur. 511

Qrant, Hamilton [Hamilton Grant; 1872-1937]: Britaniyalı diplomat. Əsasən Hindistanda xidmət etmişdir. 111, 112, 113

Qriqoryev, Nikifor Aleksandroviç (Ataman Qriqoryev, 1884-1919): Ukraynada Avstriya-Almaniya işğalçılarına, Antanta qoşunlarına və Qızıl orduya qarşı mübarizə aparmışdır. 395, 530

Qrinsley: Amerikanın hərbi xadimi; kapitan. Amerikanın Ali Komissarı admiral Bristolun yavəri. 478

Qudiyev, Quda (1880-1920): 1919-1920-ci illərdə Bakının komendantı (polis rəisi) olmuşdur. Milliyətçə inqış idi. 51, 118, 165, 197

Quxman, Moisey Arkadyeviç: Qulaqburun-boğaz həkimi. Yəhudi Milli Şurasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmiş, Parlamentdə Milli azlıqlar fraksiyasının üzvü olmuşdur. 251

Quliyev: bax. Quliyev Ağabala.

Quliyev: gəmi müfəttişi müavini. 41
 Quliyev, Ağabala (1862-ci ildə doğulmuşdur): Azərbaycanlı sahibkar və xeyriyyəçi. Bakıda və Rusiyanın bir sıra şəhərlərində un dəyirmanlarına və düyü təmizləmə fabriklərinə sahib idi. Bakı Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin qurucularından idi. Cümhuriyyətin süqutundan əvvəl İrana gedən Quliyev bir daha Azərbaycana qayıtmamışdır. 94
 Qurbanbəyov: Bakıda polis sahə rəisi olmuşdur. 197
 Qurbanov, Paşa: zərgər. 15, 433
 Quselnikov: Ağqvardiyaçı general. 505
 L.: Gürcüstandakı fransız heyətinin tərkibində olmuşdur; yüzbaşı. 305
 Lazarev: Rusiyanın hərbi xadimi; Könüllü ordunun (Türküstan ordusunun) generalı. 533
 Le Coq, Albert fon [Albert von Le Coq; 1860-1930]: Alman türkoloqu və arxeoloqu. Xüsusilə Mərkəzi Asiya və Şərqi Türküstanı tədqiq etmişdir. 318, 335
 Lebon, Güstav [Gustave Le Bon; 1841-1931]: Fransız sosioloqu və tarixçisi. 262
 Lenin, Vladimir İliç (1870-1924): Rus inqilabçı və marksist. Əsl soyadı Ulyanov idi. Rusiyada 1917-ci il Oktyabr inqilabının təşkilatçısı və rəhbəri, Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqının (SSRİ) qurucusu və SSRİ Nazirlər Sovetinin ilk sədri olmuşdur. 10, 58, 341, 373, 424, 516
 Lersner, Kurt fon [Kurt von Lersner; 1883-1954]: Alman diplomatı; Paris Sülh Konfransının işində aktiv iştirak etmişdir. 444
 Levin, Aleksandr Mixayloviç (1861-1932): həkim; Sankt-Peterburqda anadan olmuş, bir sıra yerlərdə (o cümlədən Almaniyada, Hindistanda) işləmişdir. 1916-cı ildən Bakı Şəhər Xəstəxanasının həkimi olmuşdur. 293
 Levin, B. L.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 17, 45, 97, 413, 465, 521
 Lələyev, Məhərrəm (Mirzə Məhərrəm): Xıllı nahiyə müdiri olmuşdur. 40
 Lətifbəyov, Rza (Rza Zaki): Azərbaycanlı

pedaqoq və yazıçı. Bakı, Gəncə, Şəki, Göyçay və Batumda müxtəlif təhsil ocaqlarında ana dili və şəriətdən dərs demişdir. Bədii yaradıcılıqla da məşğul olmuş, xüsusilə tarixi mövzularda əsərlər yazmışdır. 43, 44, 95, 180, 197, 206, 232
 Lianozov, Stepan Georgiyeviç (1872-1949): Erməni əsilli neft sənayeçisi. 1907-ci ildə “G. M. Lianozov və oğulları” adlı neft şirkətini qurmuşdu. 1919-cu ildə Şimal-Qərb Hökumətinin (Rusiya) tərkibində Baş nazir, Xarici İşlər naziri və Maliyyə naziri olmuşdur. 342, 413, 425
 Lisenko, Natalya Andrianovna (1884-1969): Rusiyanın və Fransanın aktrisası; səssiz film dövrünün kino ulduzu. 285, 389
 Liven, Anatoli Pavloviç (1872-1937): Ağqvardiyaçılar hərəkatının və Latviyanın müstəqilliyi uğrunda hərəkatın iştirakçısı, knyaz, polkovnik. 394, 423
 Lizina, Nataliya: aktrisa. 364
 Lloyd Corc, Devid [David Lloyd George; 1863-1945]: Britaniyalı siyasətçi. 1905-1908-ci illərdə Ticarət naziri, 1908-1915-ci illərdə Maliyyə naziri, 1915-1916-cı illərdə Hərbi nazir olmuşdur. 6 dekabr 1916 – 19 oktyabr 1922 tarixləri arasında Britaniyanın Baş naziri vəzifəsini tutmuşdur. 160, 161, 285, 289, 290, 316, 375, 443, 444, 506
 Lobj, Henri Kebot [Henry Cabot Lodge, 1850-1924]: Amerikanın siyasi xadimi; 1895-1924-cü illərdə senator. Daha çox xarici siyasət məsələləri ilə məşğul olmuşdur. 289, 309
 Lopakov: Tomskda üsyançı dəstə başçısı. 478
 Lopatinski, Lev Qriqoryeviç (1842-1922): Rus alimi; Qafqaz xalqlarının dillərini tədqiq etmişdir. Bakı Universitetinin professoru olmuşdur. 404
 Lou, Bonar [Bonar Law; 1858-1923]: Britaniyanın siyasi xadimi. 1916-1921-ci illərdə Mühafizəkarlar Partiyasının lideri olmuş, 1922-1923-cü illərdə Britaniyanın Baş

naziri vəzifəsini tutmuşdur. 132
 Luçinski: Bakı İkinci Realni məktəbində tarix müəllimi olmuşdur. 1
 Lurye, Maksim İsayeviç (1890-1983): Bakıda fəaliyyət göstərmiş həkim. 72, 98, 125, 150, 174, 201, 254, 281, 307, 331, 359, 384, 411, 438, 464, 492, 520, 547
 Lutskeviç, Anton İvanoviç [1884-1924]: Belarusun ictimai-siyasi xadimi; tarixçi və ədəbiyyatşünas. Paris Sülh Konfransının işində iştirak etmişdir. 29
 Lyao Li: Çin alimi. 318
 M. Ayn. bəy: Qafqaz İslam Ordusu zabitlərindən; Bakı üzərinə hücumda iştirak etmişdir. 219
 M. Ayn. “Nasir”: bax. Nasir, Məmmədəli Hacı Məmməd oğlu.
 M. B.: “Azərbaycan” qəzetində imza; bax. Mirbağırzadə, Mirabbas.
 M. S. (yaxud Mim. Sad.): bax. Aran, Məhəmməd Sadiq.
 Ma Duanlin (1245-1325): Çin alimi və ensiklopediyaçısı. 318
 Mahmud: Eçmiyadzinin Şorkənd kəndinin sakini. 142
 Mahmud Qəznəvi: bax. Qəznəvi, Sultan Mahmud.
 Mahmudbəyov, Bəylər bəy Əsədulla bəy oğlu (yaxud İbrahim bəy Mahmudbəyov; 1886-1927): Sosial Təminat Nazirliyində mü sahib, müttəfiş olmuşdur. 446
 Mahmudbəyov, Mahmud bəy (1863-1923): Azərbaycanın görkəmli pedaqoqu. Qori Seminarıyasını bitirmişdir. Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllim və məktəb müdiri işləmişdir. “Rəhbər” jurnalının redaktoru olmuşdur. “Yeni əlifba kitabçası”, “Birinci il: müsəvvər türk əlifbası və ilk qıraət” (1918-ci ilə qədər 14 çap); “Yeni məktəb” (Abbas Səhhətlə birgə; 1918-ci ilə qədər 8 çap); “Türk ədəbiyyatına ilk qədəm” (Abbas Səhhətlə birgə); “Müntəxəbat: türk ədiblərindən nümunələr” (Abdulla Şaiqlə birgə); “Üçüncü il” kimi dərsliklərin müəllifidir. 240

Mahmudov: Kürdəmir ziyalıların fəallarından. 327
 Mahmudov: Müsavatın Kürdəmir şöbəsi iclasının katibi. 431, 461
 Mahmudov, Ələkbər: Şəkiddə maarif müfəttişi olmuşdur. 168
 Mahmudov, Mustafa (1878-1937): Azərbaycanın siyasi xadimi. Qori seminarıyasını bitirmiş, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllimlik etmişdir. Rusiya II Dövlət Dumasının, Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentinin üzvü olmuşdur. Sovet rejimi tərəfindən repressiyaya məruz qalmış, güllələnmişdir. 166, 250, 503, 505
 Mahmudov, Zülfüqar: “Müsavat” partiyasının Mərkəzi Komitəsinin üzvü olmuşdur. 345
 Mahmudzadə, Kərim: Müsəlman dəmiryol xidmətçiləri yığıncağının sədri. 353
 Maxno, Nestor İvanoviç (1888-1934): Ukraynalı anarxist-kommunist. 395
 Mak-Koy, Frenk Ross [Frank Ross McCoy; 1874-1954]: Amerikanın hərbi xadimi; general. 1919-cu ildə ABŞ-ın Ermənistandakı hərbi missiyasının qərgah rəisi olmuşdur. 479
 Makarov: pəhləvan. 101, 179, 259, 286, 363
 Makenzen, Avqust fon [August von Mackensen; 1849-1945]: Almanıyanın hərbi xadimi; general-feldmarşal. Birinci Dünya müharibəsinin əvvəllərində şərq cəbhəsində Ruslara qarşı döyüşmüşdür. 1915-ci ildə alman, Avstriya-Macaristan və bolqar ordularından ibarət Makenzen Ordular Qrupunun baş komandanı kimi serblərlə, 1916-cı ildə alman, bolqar və türk əsgərlərindən ibarət ordunun komandanı kimi rumınlarla mübarizə aparmışdır. 162
 Makinski, Əli xan: zabit. 70, 71
 Makinski, Zülfüqar bəy Məhəmmətaqlu bəy oğlu (1885 - ?): İrəvanda anadan olmuşdur. Azərbaycan Ümumi-Xeyriyyə və Nəfiə (Sosial Təminat) Nazirliyinin İrəvandakı müvəkkili olmuşdur. 139, 329, 428, 536

Maqomayev: maarif xadimi. 240
 Maqomayev, Müslüm (1885-1937): Azərbaycanlı bəstəkar və ictimai xadim. Milli musiqinin inkişafında müstəsna xidmətləri olmuşdur. 44, 128, 154, 364, 384, 490
 Malxazov: bax. Malxazyan.
 Malxazyan, Arşak İoanesoviç (yaxud Malxazov, İvanoviç): “Daşnaksutyun” partiyasının, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 370, 371, 372, 526, 527, 528
 Mamontov, Konstantin Konstantinoviç (1869-1920): Rusiyanın hərbi xadimi; general-leytenant. Don ordusunun komandirlərindən olmuşdur. 134, 159, 160, 397, 423, 477, 505, 530
 Mannerheyms, Karl Qustav Emil [Carl Gustaf Emil Mannerheim; 1867-1951]: Rusiyanın və Finlandiyanın siyasi və hərbi xadimi. 132
 Manvelov, Aram: İrəvan qəzası ermənilərinin rəhbərlərindən olmuşdur. 187
 Manvelov, Madat: İrəvan qəzası ermənilərinin rəhbərlərindən olmuşdur. 187
 Manvelov, Tiqran: İrəvan qəzası ermənilərinin rəhbərlərindən olmuşdur. 187
 Marağayi, Məhəmməd Səidülvüzə: İranın Azərbaycandakı konsulu olmuşdur. 145
 Marjuxin, İvan İlyiç (1889-1939): səssiz film dövrünün rus aktyor, ssenarist və rejissoru. Fransa, Almaniya və ABŞ-da da işləmişdir. 285, 389
 Marki, İskəndər: türkoq, Budapeşt Universitetinin müəllimi. 318
 Marks, Karl (1818-1883): Alman filosofu, iqtisadçısı və sosioloqu. 449
 Martines: Meksikalı bolşevik. 506
 Maslov, Sergey Nikolayeviç (1867-1925): Rusiyanın ictimai və siyasi xadimi. General Denikin nəzdində Xüsusi Şuranın Ərzaq idarəsinin rəisi olmuşdur. 394
 Matinov: Şuşa İstintaq Dairəsi müdiri. 238

Maydanov, Qriqori Nesteroviç: Qriqoryevka (Cəlilabad) kəndinin sakini. 121
 Mdivani, Nikolay Mixayloviç: Bakıda fəaliyyət göstərmiş doktor. 202, 255, 281, 333, 360, 386, 412, 465, 493, 548
 Mehmandarov. 145
 Mehmandarov, Kərim: doktor, Şuşa Milli Müdafiə Cəmiyyətinin sədri olmuşdur. 301
 Mehmandarov, Səməd bəy (1856-1931): Azərbaycanın hərbi xadimi. Peterburqda hərbi məktəb bitirmiş, Çar Rusiyası ordusunda xidmət etmiş, Rusiya-Yaponiya müharibəsində göstərdiyi şücaətlərə görə mükafatlandırılmış, Birinci Dünya müharibəsində iştirak etmişdir. 1917-ci ilin fevral inqilabından sonra Rusiya ordusundan istefa vermişdir. Cümhuriyyət dövründə Azərbaycanın Hərbi naziri olmuş, ordu quruculuğu sahəsində böyük işlər görmüşdür. Cümhuriyyətin süqutundan sonra bolşeviklər tərəfindən həbs edilmiş, azadlığa çıxdıqdan sonra müxtəlif vəzifələrdə işləmişdir. 168, 169, 170, 329
 Melikişvili, Pyotr Qriqoryeviç (1850-1927): Gürcü kimyaçısı; Tiflis Universitetinin əsasını qoyanlardan biri və ilk rektoru olmuşdur. 519
 Melkumyans, N. A.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş dəri-zöhrəvi həkimi. 465, 521, 549
 Meyeroviç, Ziqfrid Ann [Zigfrids Anna Meierovics; 1887-1925]: Latviyanın diplomatı və dövlət xadimi. 1923-1924-cü illərdə Baş nazir; 1924-1925-ci illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 29
 Məcid (Molla Məcid): Pirili (Ağstafa) kəndinin sakini. 199
 Mədətov, Cəbrayıl: Bakı sakini; zərgər. 96
 Məhəmməd: “Azərbaycan” qəzetinə Qazaxdan yazmışdır. 199
 Məhəmməd bəy: Nuxu qəzası birinci nahiyəsinin pristavı olmuşdur. 168
 Məhəmməd Dəmirçi oğlu: Dağıstandakı türk əsirlərindən. 146
 Məhəmməd ibn Əbubəkr (632-658):

Dörd xəlifənin birincisi olan Əbubəkrin oğlu; Misir valisi. 400
 Məhəmməd Qaramolla oğlu: Dağıstandakı türk əsirlərindən. 146
 Məhəmməd Mahmud oğlu: fəhlə; Binəqədidə, Rozinovun mədəninə açarçı işləmişdir. 542
 Məhəmməd Peyğəmbər. 387, 466, 494, 549
 Məhəmməd Rəhim: Bakı Kəndçilər İttifaqının katibi. 353
 Məhəmməd Rəşid əfəndi: Osmanlı zabiti; Cümhuriyyət dövründə Gəncədə müəllimlik etmişdir. 119, 120
 Məhəmməd Şəfi: Bakı sakini. 15
 Məhəmməd Tofiq: bax. Bıyıklıoğlu, Mehmed Tefik.
 Məhəmməd Turab: Bakı sakini. 15
 Məhəmmədbəyli, Hüseyin Rza (yaxud Hüseynağa Məmmədbəyli, Hüseynağa Məmmədbəyov): jurnalist; “Azərbaycan” qəzetinin əməkdaşı olmuşdur. 217
 Məhəmmədbəyov, Qazi Əhməd (1890-1937): Azərbaycanın siyasi xadimi. Novorossiya Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Zaqafqaziya Seyminin, Milli Şuranın və Parlamentin üzvü olmuşdur. Repressiya qurbanı olmuşdur. 428
 Məhəmmədəli: Bakı sakini. 145
 Məhəmmədəli Malandar oğlu: İrəvan quberniyası Eçmiyədzin qəzası Tixt kəndinin sakini. 187
 Məhəmmədəli Musa oğlu: Dağıstandakı türk əsirlərindən. 146
 Məhəmmədəlizadə: Bakıdakı İranlılar İttifaqının katibi olmuşdur. 441
 Məhəmmədhaşım: Bakı sakini. 16
 Məhəmmədhüseyn: Bakı sakini. 461
 Məhəmmədhüseyn Axund (Mirzə Məhəmmədhüseyn): bax. Mirzə Məhəmmədhüseyn Axund.
 Məhəmmədخانزadə, Həbib: “Müsavat”ın Şubanı şöbəsi sədrinin müavini. 380
 Məhəmmədov: polkovnik; Dargıç okru-

qunun (Dağıstan) rəisi olmuşdur. 110, 111
 Məhəmmədov, Ələkbər. 337
 Məhəmmədov, Zeynal: Tiflisdə, İrəvan Həmtorpaqlıları Cəmiyyətinin katibi olmuşdur. 432
 Məhəmmədrəsul: Bakı sakini. 15
 Məhəmməddağızadə, Məhəmməddağı: Bakıda fəhlə olmuşdur. 146
 Məhəmmədyarov, S.: Azərbaycan Cümhuriyyəti Ticarət, Sənaye və Ərzaq Nazirliyində kargüzar müavini, sonra kargüzar olmuşdur. 154
 Məhəmmədyarov, Səməd Əbdülbağı oğlu (yaxud Əbdüssəməd Məhəmmədyarov; 1890-1968): Qubada anadan olmuş, Xarkovda təhsil almışdır. Azərbaycanda əsasən peşə təhsili sahəsində işləmişdir. 116
 Məhəmmədzadə, Abutalıb: Tağıyev fabriki fəhlələri yığıncağının katibi. 353, 409
 Məhəmmədzadə, Dadaş: “Müsavat”ın Şubanı şöbəsinin ikinci katibi. 380
 Məhəmmədzadə, Mirzəbala (1898-1959): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, publisist və dramaturq. 1924-cü ildən mühacirətdə yaşamışdır. 144, 173, 180, 206, 226, 231, 451, 452, 453
 Məhərrəmov, Məhəmməd (1895-1982): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Moskva Universitetində təhsil almışdır. Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Parlamentinin üzvü, Paris Sülh Konfransına göndərilən nümayəndə heyətinin müşaviri olmuşdur. Aprel işğalından sonra mühacirətdə qalmışdır. 292
 Məhərrəmzadə, Cabbar: “Müsavat” partiyasının Balaxanı mədənləri ərazisindəki şöbəsinin idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 70
 Məhməd Əmin (Soyadı qanunundan sonra “Yurdaqul” soyadını qəbul etmişdir; 1869-1944): Osmanlı Məclisi-Məbusanının və Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvü olmuşdur. 335, 550
 Məlik-Yeqanov. 433
 Məlik-Yeqanov, Cavad bəy (1878-1937):

Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuşdur. 1919-cu ilin avqustundan 1920-ci ilin aprel ayına qədər Lənkəranın general-qubernatoru olmuşdur. 1930-cu ildə Sovet rejimi tərəfindən həbs edilmiş, 1937-ci ildə güllələnmişdir. 157, 168, 169, 170, 345, 355, 358, 361

Məlikaslanov, Xudadad bəy (1879-1935): Azərbaycanın dövlət xadimi. Peterburqda mühəndislik təhsili almışdır. Zaqafqaziya Seyminin, Azərbaycan Milli Şurasının üzvü olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti hökumətində Nəqliyyat və Rabitə naziri, Poçt və Teleqraf naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra da bir sıra vəzifələrdə işləmişdir. Repressiyaya məruz qalmış və həbs düşərgəsində vəfat etmişdir. 29, 142

Məlikaslanov, Teymur bəy Ağabəy oğlu (1889-1920): Azərbaycan Dəmiryolu İdarəsinin rəisi olmuşdur. 366

Məlikli, Əsgər bəy. 224

Məlikov: Kürdəmir ziyalılarının fəallərindən. 327

Məlikov, Manaf: Müsavatın Kürdəmir şöbəsi iclasının sədri. 431, 461

Məntəşə, Xəlil (1874-1948): Türkiyənin siyasi xadimi. “İttihad və Tərəqqi” partiyasının əsas fiqurlarından olmuşdur. Osmanlı Məclisi-Məbusanının sədri (1912-1915), Xarici İşlər naziri (1915-1917), Ədliyyə naziri (1917-1918) vəzifələrini tutmuşdur. 348

Mənzər Balakışi qızı: şuşalı. 338

Mərsinli, Məhməd Camal (Kiçik Camal paşa; 1875-1941): Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi. 1919-cu ilin oktyabrında Hərbi nazir olmuş, 1920-ci ildə ingilislər tərəfindən Malta adasına sürgün edilmişdir. 397

Mərvan I (yaxud Mərvan bin Həkəm; 623-685): Əməvi xəlifəsi; 684-685-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur; daha əvvəl xəlifə Osmanın katibi olmuşdur. 400

Mərvan bin Həkəm: bax. Mərvan I.

Məstanzadə, Mirzeynal. 98

Mixaylov: tibb professoru. 17, 45, 97, 124, 175, 282, 308, 333, 385, 412, 439, 465, 493, 548

Mikayıl Baxış oğlu (Kərbəlayı Mikayıl Hacı Baxış oğlu): Bakıda İttifaq (indiki Əjdər bəy) məscidinin nümayəndəsi olmuşdur. 299, 328

Mikayılov, Vəli (Kərbəlayı Vəli): Cümhuriyyət dövründə Hökumət mətbəəsinin müdiri olmuşdur. 345, 380

Mikayılov, Vəli (Kərbəlayı Vəli): bax. Mikayılov, Vəli (Kərbəlayı Vəli).

Mikeladze, S. 279

Mikoyan: Bakıda Fəhlə Konfransının işində aktiv iştirak etmişdir. 23, 46

Miller, Yevgeni-Lüdvig Karloviç (1867-1939): Rusiyanın hərbi xadimi. 1919-1920-ci illərdə Şimal vilayətinin general-qubernatoru və Şimal ordusunun Baş komandanı olmuşdur. 190, 314

Miln, Corc [George Milne; 1866-1948]: Britaniyanın hərbi xadimi; feldmarşal. Birinci Dünya müharibəsindən dərhal sonra Balkanlarda və Qara dəniz regionunda Britaniya ordularının baş komandanı olmuşdur. 138, 315

Mir Rəhim: Bakı qoçularından olmuşdur. 542

Mirbağırzadə, Mirabbas: Azərbaycanın publisisti və ictimai xadimi; eyni zamanda İrəvanda və Bakıda kitab ticarəti ilə məşğul olmuşdur. Dövrünün mətbuatında çoxsaylı yazılarla çıxış etmişdir. Əsasən tarix mövzusunda olmaqla bir neçə kitabın müəllifidir. Başçılıq etdiyi heyət Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətinin Naxçıvanın problemləri ilə tanış olması və bu problemləri aradan qaldırmaq istiqamətində adımlar atılması baxımından çox önəmli rol oynamışdır. 67, 73, 115, 125, 142, 152, 194, 203, 276, 283, 326, 335, 536, 550

Mirbağırzadə, Seyidhüseyn: “Müsavat” partiyasının Keşlə şöbəsinin üzvü. 69

Mirfəttah Musəvi: bax. Musəvi, Mirfəttah.

Mirmahmud ağa: Göyçay ruhanilərindən; qazi. 302, 303

Mirməhəmməd (Ağa): Qars qaçqınlarından. 65, 66

Mironov, Filipp Kuzmiç (1872-1921): Rusiyanın hərbi xadimi; kazak qoşunları komandiri. Oktyabr inqilabından sonra bolşeviklərə qoşulmuşdur. 1919-cu ilin avqustunda ordu içində qiyam qaldırmış, sonra bağışlanmış və İkinci Süvari ordusunun komandiri olmuşdur. 10, 477

Mirzayans: bolşevik; Bakıda fəhlə hərəkatının fəal iştirakçısı olmuşdur. 23, 46

Mirzə: Xəlfəli kənd sakini. 148

Mirzə Camal Hüseyn oğlu (Molla Hüseyn oğlu): Qars qaçqınlarından; müəllim. 65, 66

Mirzə Cəlal: Xankəndindəki Azərbaycan dağ topçu alayının molla olmuşdur. 300

Mirzə Ələkbər Hüseyn oğlu (Molla Hüseyn oğlu): Qars qaçqınlarından; müəllim. 66

Mirzə Əli: Xankəndindəki Azərbaycan piyada alayının molla olmuşdur. 300, 301

Mirzə İbrahim Mirzə Əli oğlu: Bakı sakini. 95

Mirzə Məhəmmədhüseyn Axund. 169, 358

Mirzə Məşhədi Mirzə Əli oğlu. 411

Mirzə Mülküm xan (1834-1908): İranın diplomatı və siyasi xadimi. Erməni ailəsində anadan olmuşdur. 270

Mirzəyev, Aslan bəy: Bakı Teleqraf Bürosunun müdir müavini, sonra müdiri olmuşdur. 287

Molla Məhəmmədəli: Lənkəranın axundu. 330

Molla Mirzə Əhməd: Lənkəran sakini. 358

Molla Ruhulla: Hacı Qasım bəy məscidinin nümayəndəsi. 146

Mopassan, Gi de [Guy de Maupassant; 1850-1893]: Fransız şair və yazıçısı; naturalizmin nümayəndəsi. 75, 99

Morris: Müttəfiqlərin Sibirdəki nümayən-

dəsi olmuş ABŞ diplomatı. 57

Mozeli, Corc Van Horn [George Van Horn Moseley; 1874-1960]: Amerikanın hərbi xadimi; general. Harbord Missiyasının üzvü olmuşdur. 479

Möhsünzadə, İshaq: Lənkəranlı müəllim. 169, 330

Muxranski, Cənnət: Heydər Muxranskinin bacısı. 41

Muxranski, Heydər. 41, 487

Muxtar (Məşhədi Muxtar). 251

Muradəli Şirəli oğlu: Pirsəği kəndinin yüzbaşısı. 276

Muradov, Sultan bəy Əlipaşa bəy oğlu (1871-1955): Zəngəzurda milli milis dəstəsinin rəisi olmuşdur. 518

Musa Qəni oğlu: fəhlə, Balaxanada Musa Nağıyevin mədəniyyətində işləmişdir; “Müsavat” üzvü. 167

Musayev, İbrahim Tahir (1869-1943): Azərbaycan şairi. 485

Musəvi, Mirfəttah (1891-1919): Milli Şura İdarəsinin və Məclisi-Məbusan İdarəsinin dəftərdarı (qeydiyyat məmuru) olmuşdur. 117, 131, 165, 361

Mustafa: “Azərbaycan” qəzetində imza. 275, 484

Mustafa Kamal: bax. Atatürk.

Mustafazadə, Əliməhəmməd (1883-1970): maarif xadimi; Şamaxıda anadan olmuşdur; Müsəlman Müəllimlər İttifaqının (Bakı) üzvü olmuşdur. 166

Müctəhidzadə, Bəşir: Şuşa sakini. 489

“Müəllim Davud”: “Azərbaycan” qəzetində imza; Davud Ağamirzəyevə məxsusdur.

Müəllim T. Ş.: Lənkəranda “Azərbaycan” qəzetinə məktub göndərmişdir. 483

Müəllim Yusif: “Azərbaycan” qəzetində imza. 247

Müftüoğlu, Əhməd Hikmət (1870-1927): Türk yazıçısı. 383

Müller, Herman [Hermann Müller; 1876-1931]: Almaniyanın siyasi xadimi; sosial-demokrat. 1919-cu il iyunun axırlarından

1920-ci il martın axırlarına qədər Almaniyanın Xarici İşlər naziri olmuşdur. Versal sazişini Almaniya tərəfindən Yohannes Bell ilə birgə imzalamışdır. 444

Mürsəl paşa (Mürsəl Bakü; 1881-1945): Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi. Qafqaz İslam Ordusu ilə birlikdə Bakının azad edilməsi hərəkatında iştirak etmişdir. Türk Qurtuluş Savaşında iştirak etmiş, İzmirə daxil olan ilk türk generalı olmuşdur. Mühəribədən sonra Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvü seçilmişdir. Soyadı qanunu çıxdıqdan sonra “Bakü” soyadını qəbul etmişdir. 180, 206, 209, 226, 327

Mürsəlzadə, Piri: “Müsavat” üzvü. 14, 15, 69, 118, 180, 206, 220, 226, 232

Mütəllib: Bakı sakini. 16

Müznib, Əliabbas (Mütəllibzadə; 1883-1938): Azərbaycan yazıçısı və jurnalisti. Eyni zamanda ədəbiyyatşünas və tərcüməçi kimi də fəaliyyət göstərmişdir. 44

Nağibəyov, Hacıbala bəy (1870-1922): həkim və xeyriyyəçi. 511

Nağıyev, Musa (1842-1919): Azərbaycanın neft sənayeçisi və xeyriyyəçi. 167

Naməlum: pəhləvan. 21, 76, 101, 206, 286, 311, 389, 469

Namiq Kamal (1840-1888): Türk şair, dramaturq və ictimai xadimi. “Hürriyyət şairi” kimi tanınmışdır. Türk ədəbiyyatı və siyasi mühiti üzərində böyük təsirə malik olmuşdur. 550

Nasir, Məmmədəli Hacı Məmməd oğlu (1899-1982): İrəvanda anadan olmuşdur. Bakı, İrəvan və Gəncə mətbuatında çıxış etmişdir. Sovetləşmədən sonra Ermənistan və Gürcüstanda məsul vəzifələrdə işləmiş, Azərbaycanda müxtəlif rayon qəzetlərinin məsul redaktoru olmuşdur. Repressiyaya məruz qalmışdır. 436, 440

Navuxodonosor II: Babil hökmdarı; e. ə. 605-562-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 319, 335

Nazim paşa: 1919-cu ildə Osmanlı

dövlətinin Hərbi naziri olmuşdur. 59

Nazirov, Mürsəl bəy: Qubada xəfiyyə polisi müdiri olmuşdur. 382, 388

Nemanzadə, Ömər Faiq (1872-1937): Azərbaycanın publisist və pedaqoqu; ictimai-siyasi xadimi. Milliyyətçə Axıska türküdür. 297, 309, 366, 416, 417, 418, 489

Nemətullazadə, Daşqın: Müsavatın Boradigah şöbəsinin sədri. 435

Nəcəfqulu (Qoçu Nəcəfqulu): bax. Rzaev, Nəcəfqulu.

Nəcəfov, Rzaqulu: Tiflisdə, İrəvan Həmtorpaqlıları Cəmiyyətinin müvəkkili. 432

Nəcib Asim (Yazıqsız, 1861-1935): Türk alimi və siyasətçisi. Hərbi təhsil almış, müxtəlif dərəcəli hərbi məktəblərdə dərs demişdir. Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvü olmuşdur. Xüsusilə dil və tarix sahəsindəki əsərləri ilə tanınan Nəcib Asim Türkiyədə türkologiyanın banilərindən və eyni zamanda ilk türkçülərdən biridir. 320, 321, 335, 403

Nədir Məhəmməd həsən oğlu: “Müsavat”ın Türkan şöbəsinin üzvü. 280

Nərimanbəyov, Əmir bəy Nəriman bəy oğlu (1871 - ?): Araz Türk Hökumətinin rəisi, Azərbaycan Cümhuriyyəti Dövlət Müdafiə Komitəsi İşlər İdarəsinin başçısı, Bakı valisi (qubernatoru) olmuşdur. Sovet dönməndə repressiyaya qurban getmişdir. 94, 100, 345

Nərimanbəyov, Həşim bəy Nəriman bəy oğlu (yaxud Nərimanbəyli; 1863-1942): Azərbaycanın maarif xadimi. Qori Seminarı bitirmiş, İrəvanda və Şuşada müəllim işləmişdir. Azərbaycan məktəbləri üçün başqa müəlliflərlə birgə tərtib etdiyi “Ana dili” kitabı İrəvanda və Tiflisdə çap edilmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü və Dövlət Nəzarəti naziri Nəriman bəy Nərimanbəyovun atasıdır. 434

Nərimanbəyov, Nəriman bəy Həşim bəy oğlu (yaxud Nərimanbəyli; 1889-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, “Müsavat” partiyasının üzvü. Xarkov Universite-

tinin Hüquq fakültəsində təhsil almışdır. Zaqafqaziya Seyminin və Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Dövlət Nəzarəti naziri olmuşdur. Sovet dövründə bir neçə dəfə həbs edilən Nərimanbəyov 1938-ci ildə güllələnmişdir. 100, 367

Nərimanov, Nəriman (1870-1925): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi və dövlət adamı; eyni zamanda yazıçı, publisist və həkim. 181

Nəzirbəyov, Həmid bəy: Ağdaşda birinci sahənin pristavı olmuşdur. 416

Nikola I Petroviç [1841-1921]: 1910-1918-ci illərdə Qaradağ (Monteneqro) krallığının ilk və yeganə kralı olmuşdur. 162, 177

Nikolay II (1868-1918): Rusiya imperatoru; 1894-1917-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 61, 62, 77, 113, 114, 182, 357, 463, 537

Nikolay Nikolayeviç (Böyük knyaz; 1856-1929): Rus çarı I Nikolayın nəvəsi. 1915-1917-ci illərdə Qafqaz canişini; 1914-1915-ci illərdə və 1917-ci ilin mart ayında Rusiya imperiyasının bütün quru və dəniz qüvvələrinin Baş komandanı olmuşdur. 1919-cu ildə etibarən İtaliya və Fransada mühacirətdə yaşamışdır. Fransada ölmüşdür. 342

Nikolayev, Nikolay Vasilyeviç: 1915-1916-cı illərdə Bakı Ticarət Limanı idarəsi rəisinin müavini, Cümhuriyyət dövründə isə həmin idarənin rəisi olmuşdur. 62

Nitti, Françesko [Francesco Nitti; 1868-1953]: İtaliyanın siyasi xadimi. Kənd Təsərrüfatı, Ticarət və Sənaye naziri (1911-1914), Maliyyə naziri (1917-1919), Baş nazir və Daxili İşlər naziri (1919-1920) olmuşdur. 444

Nolko: ABŞ nümayəndəsi. 289

Noske, Qustav [Gustav Noske; 1868-1946]: Almaniyanın siyasi xadimi; sosial-demokrat. 1919-1920-ci illərdə Müdafiə naziri olmuşdur. 341, 424

Nuri paşa (Killigil; 1889-1949): Osmanlı ordusunun general-leytenantı. Qafqaz İslam

Ordusunun komandanı olmuşdur. 180, 206, 209, 226

Nuru Mustafa oğlu: “Müsavat”ın Türkan şöbəsinin üzvü. 280

Nurullabəyov, İbadulla bəy (1837-1922): Azərbaycanın hərbi xadimi, polkovnik. 196

Nuşafərin Mahmud qızı. 487

Odişelidze, İlya Zuraboviç (1865-1925): Gürcüstanın hərbi xadimi; general-leytenant. Gürcüstan ordularının Baş komandanı olmuşdur. 225, 304

Okuliç. 118

Oqanezaşvili, Aleksandr Arşakoviç: bax. Oqanezaşvili, Saşa.

Oqanezaşvili, Saşa (əsl adı Aleksandr Arşakoviç Oqanyan; 1887-1932): bəstəkar, musiqi tədqiqatçısı və kamança ifaçısı. 102

Olenkaya, A. N.: aktrisa. 364

Olenkaya, Yeva Nikitiçna (1900-1959): Azərbaycan aktrisası. Qubada doğulmuş, kiçik yaşda ailəsiylə birgə Bakıya köçmüşdür. “Nicat” və “Səfa” truppalarının, “Hacıbəyov qardaşları müdiriyyəti” truppasının üzvü olmuşdur. Uzun müddət Milli Dram Teatrının səhnəsində çıxış etmişdir. 1949-cu ildə Azərbaycan SSR Xalq artisti adına layiq görülmüşdür. 364

Oleynikov, Vladimir: Rus pəhləvan. 1, 49, 127, 153, 179, 206, 231, 259, 276, 311, 415, 441, 525

Orbay: bax. Hüseyn Rauf.

Ordubadi, Əkbərzadə: bax. Əkbərzadə, Əkbər (Ordubadi).

Orxan I (yaxud Orxan Qazi; 1281-1362): Osmanlı dövlətinin ikinci padşahı. 1324-cü ildə taxta çıxmışdır. 318

Orucov, Qənbər: Mərdəkan sakini. 115, 116

Osman ibn Əffan (? - 656): Səhabə, Dörd xəlifədən üçüncüsü. 644-656-cı illərdə xəlifə olmuşdur. 400, 413

Ovanskeyev: Rusiyanın hərbi xadimi; ağqvardiyaçı polkovnik. 505

Ozanyan, Andranik (1865-1927): Erməni

hərbçi. Daşnaksutyun partiya-sının üzvü idi. Başlılıq etdiyi silahlı dəstələr Qarabağda, Zəngəzurdə və Türkiyənin şərqində dinc əhaliyə qarşı törədilən qırğınlarda xüsusilə fəal iştirak etmişdir. 459

Paxomov, Yevgeni Aleksandroviç (1880-1965): tarixçi və arxeoloq. Bakı Dövlət Universitetində dərslər demişdir. 240

Palitsin: Könüllü ordunun Bakıdakı İngiltərə Komandanlığı nəzdindəki nümayəndəsi. 145

Paronyan, Arşak Arutyunoviç: Erməni Milli Şurasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə üzv seçilmişdir. 157

Pastuxov: Rusiyanın hərbi xadimi; polkovnik. Kolçak tərəfindən Polşaya göndərilən nümayəndə heyətinə başlılıq etmişdir. 109

Paşabəyov, Hüseyn bəy Əbdürrəhman bəy oğlu (1892-1972): Moskva Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. “Müsavat” partiyasının Göyçay şöbəsinin sədri olmuşdur. Göyçayda vergi müfəttişi, hakim, Bakıda prokuror köməkçisi işləmişdir. 253, 302

Paşabəyov, Hüseyn bəy: bax. Paşabəyov, Hüseyn bəy Əbdürrəhman bəy oğlu.

Paşayev, Haşım (Məshədi Haşım): Bakı sakini. 145

Patseviç, N. K.: Azərbaycan Cümhuriyyəti Ədliyyə Nazirliyində işləmişdir. Fövqəladə İstintaq Komissiyasının (Xüsusi Təftiş və İstintaq Komissiyası) sədri olmuşdur. 260

Pepinov, Əhməd bəy (yaxud Əhməd Cövdət Pepinov; 1893-1937): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuş, Əmək və Əkinçilik naziri vəzifəsini tutmuşdur. Sovet rejimi tərəfindən güllələnmişdir. (ayrıca bax: Axıskalı). 23, 51, 52, 53, 56, 104, 107, 108, 109, 156, 240, 250, 418, 419, 421, 473, 500, 501, 502, 503

Petlyura, Simon Vasilyeviç (1879-1926): Ukraynanın siyasi və hərbi xadimi. Ukrayna Xalq Respublikası Direktoriyasının rəhbərlərindən olmuşdur. 26, 58, 190, 291, 507

Pənah xan (yaxud Pənahəli xan; 1693-1763): Qarabağ xanı. 1747-ci ildə Qarabağ xanlığının əsasını qoymuşdur. 200

Pinto: Bakıdakı İtaliya Qafqaziya Bankının müdiri. 68

Pirimov, Qurban (1880-1965): Azərbaycan tarzəni. 44

Plauton: İngiltərənin Ermənistandakı hərbi nümayəndəsi; polkovnik. 58

Poladzadə, Əliəsgər: bax. Poladzadə, Əsgər.

Poladzadə, Əsgər (Axund Hacı Əsgər Hacı Məhəmməd oğlu Poladzadə; yaxud Mirzə Əliəsgər Poladzadə; 1870-1953): müəllim və ruhani; Gəncə məktəblərində tarix, şəriət, ərəb və fars dili dərsləri vermiş, Zaqafqaziya Şiə Ruhani İdarəsinin üzvü olmuşdur. 119

Poland, Uilyam B. [William B. Poland]: Birinci Dünya müharibəsindən sonra ABŞ-in Belçika və Fransaya yardım komissiyasının sədri olmuşdur. 479

Popov, Boris: keşiş; Bakı Birinci oğlanlar edadısında rus şəriət müəllimi olmuşdur. 2

Popov, S. N. 154

Poska, İ.: bax. Poska, Yaan.

Poska, Yaan [Jaan Poska; 1866-1920]: Eston hüquqşünası, diplomati və dövlət xadimi. Paris Sülh Konfransının işində iştirak etmişdir. 29

Prins Savoyski: bax. Prins Spoleto-de-Savoya.

Prins Spoleto-de-Savoya: Qafqazdakı İtaliya hərbi heyətinin rəhbəri olmuşdur. 122, 162

Protazanov, Yakov Aleksandroviç (1881-1945): Rus kino rejissoru və aktyoru. 75

Puankare, Raymon [Raymond Poincaré; 1860-1934]: Fransanın dövlət xadimi. 1912-1913-cü illərdə Baş nazir və Xarici İşlər naziri, 1913-1920-ci illərdə Prezident, 1922-1924-cü illərdə yenidən Baş nazir və Xarici İşlər naziri olmuşdur. 190, 285

Puqanov, Nikolay İvanoviç: Bakı sakini. 16
Pyotr I (1672-1725): Rusiya hökmdarı;

1682-1725-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 347

R. Z.: Quba sakini. 40

Raqenbaum: pəhləvan. 21, 49, 153, 179, 259, 311, 338, 415, 469, 497

Ramazanov, Hüseyn: Astarada silahlı dəstə başçısı olmuşdur. 329

Ramazanov, Kazım (Məshədi Kazım). 337

Ramazanov, Musa. 337

Ramişvili, Noy Vissarionoviç (1881-1930): Gürcüstanın dövlət xadimi. Menşevik. Ruhani seminarıyasını bitirmiş, yarımçıq hüquq təhsili almışdır. Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublikasının Daxili İşlər naziri, Gürcüstan Demokratik Respublikasının Baş naziri, eyni zamanda Daxili İşlər naziri, daha sonra Xarici İşlər naziri olmuşdur. 304

Rasizadə, Əlirza Abdulla oğlu (1884-1923): Azərbaycan maarifçisi və siyasi xadimi. 88, 325

Rasizadə, Hüseyn Cavid (1882-1941): Azərbaycanın görkəmli dramaturqu, yazıçısı və şairi. 197, 240, 279, 328

Rauf (Axund Rauf): Buzovnada axund olmuşdur. 15

Ravendal: İstanbuldakı ABŞ nümayəndəsi. 478, 479

Raysuli, Əhməd (yaxud Əhməd Raysuni; 1871-1925): Mərakeşin hərbi və siyasi xadimi. Ölkəsindəki işğalçı ispan güclərinə qarşı mübarizə aparmışdır. 342

Rayt, Con: Amerika Kommunist Partiyasının nümayəndəsi. 529

Razumovski, Vasili İvanoviç (1857-1935): cərrah; Tiflis Universitetinin (1918-1919) və Bakı Universitetinin (1919-1921) rektoru olmuşdur. 293

Renner, Karl [Karl Renner; 1870-1950]: Avstriyanın siyasi xadimi. 1918-1920-ci illərdə Avstriya hökumətinin sədri, həmçinin 1919-1920-ci illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 186

Rəcəbov, Əbdüləhəd: Biləsuvar polis

müdiri olmuşdur. 121

Rəfibəyli, Cavad bəy Hadı bəy oğlu (1890-1956): Azərbaycanın maarif xadimi. Ölkənin müxtəlif orta və ali məktəblərində dərslər demişdir. 240

Rəfibəyov, Cavad bəy: bax. Rəfibəyli, Cavad bəy.

Rəfiyev, Məshədi Əli (1886-1948): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi və xeyriyyəçi. “Müsavat” partiyasının Gəncə şöbəsinin sədri, Gəncə Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin aktiv üzvlərindən olmuşdur. 1920-ci ildə Türkiyəyə mühacirət etmişdir. 253

Rəhdar Babakəşi oğlu: “Müsavat”ın Türkan şöbəsinin üzvü. 280

Rəhim Gəray oğlu: Çiyri (Göyçay qəzası) kəndinin sakini. 436, 437

Rəhimli, Rəsul: Azərbaycan Cümhuriyyəti Poçt və Teleqraf Nazirliyində karguzar işləmişdir. 176, 227, 244, 287, 334, 416, 430, 440

Rəhimov, Ağaverdi: Bakı sakini; Yuxarı Priyut (indiki Şamil Əzizbəyov) küçəsində yaşamışdır. 167

Rəhimov, Əli Zeynalabdin oğlu (yaxud Əli Məhzun, Yetim cüce; 1886-1934): İrəvanlı şair və publisist. “Məhzun”, “Yetim cüce” və s. təxəllüslər işlətmişdir. “Molla Nəsrəddin”, “Babayi-Əmir”, “Ləklək”, “Yeni irşad”, “Sədayi-həqq”, “Məlumat” və digər qəzet və jurnallarda yazmışdır. 517, 522

Rəhimov, İsmayıl: Bakı sakini. 146

Rəhmət İsmayıl oğlu: Bakıdakı tatar türklərindən. 541

Rəhmi (Kımlı Rəhmi, yaxud Mustafa Rəhmi): XVIII əsr divan şairi. 550

Rəsulov, Mustafa (Hacı Mustafa). 22

Rəsulzadə, Dəmənalı: “Müsavat”ın Suraxanı şöbəsinin üzvü olmuş, sonra partiyadan uzaqlaşdırılmışdır. 381

Rəsulzadə, Məhəmməd Əmin (1884-1955): Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimi, Cümhuriyyətin qurucularından biri. Azər-

baycan Milli Şurasının və “Müsavat” partiyasının sədri; eyni zamanda jurnalist və publisist. 4, 24, 209, 235, 240, 250, 261, 346, 356, 381, 382, 473, 501, 527

Rəşidbəyov, Əhməd bəy: Azərbaycanın hərbi qulluqçusu; kapitan. Lənkəranın azad edilməsi əməliyyatında iştirak etmişdir. 165
Rəşidzadə, Ümid: Güzdək kəndi sakini. 264

Rıkov, Aleksey İvanoviç (1881-1938): Rus inqilabçısı və siyasi xadimi. 1917-1936-cı illər arasında RSFSR və SSRİ hökumətlərində Xalq Komissarları Sovetinin sədri, Daxili İşlər xalq komissarı, Poçt və Teleqraf xalq komissarı və s. kimi vəzifələr tutmuşdur. 1918-1921-ci illərdə RSFSR Ali Xalq Təsərrüfatı Şurasının sədri idi. 314

Rid, Vallas [Wallace Reid; 1891-1923]: Amerikalı kino aktyoru, rejissor və ssenaristi. 151

Roberti: Fransanın siyasi xadimi. 317

Rozanov, Vladimir Nikolayeviç (1876-1939): Rusiyanın ictimai-siyasi xadimi; Menshevik. Taktiki Mərkəz işində günahlandırılmışdır. 422

Rudnik, İ. S.: Bakıda möhür fabriki sahibi olmuşdur. 128

Rürük (IX əsr): Rus salnamələrinə görə, Rus dövlətinin ilk hökmdarı olmuşdur. 155

Rüstəm: Hacı Pirverdi məscidinin nümayəndəsi olmuşdur. 146

Rüstəm Rzaqulu: Bakı sakini. 16

Rüstəmbəyli, Cəfər bəy Mustafa bəy oğlu (yaxud Rüstəmbəyov; 1884-1938): Azərbaycanın diplomatı və dövlət xadimi. Don, Kuban və Krım hökumətləri nəzdində Azərbaycan Cümhuriyyətinin diplomatik nümayəndəsi olmuşdur. Bir müddət Ticarət, Sənaye və Ərzaq nazirinin müavini vəzifəsini tutmuşdur. Azərbaycan Parlamentinin üzvü Şəfi bəy Rüstəmbəylinin qardaşı idi. 40

Rüstəmbəyli, Şəfi bəy (1893-1960): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Kiyev Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir.

Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü, “Azərbaycan” qəzetinin redaktorlarından biri olmuşdur. 528

Rüstəmbəyov, Cəfər bəy Mustafa bəy oğlu: bax. Rüstəmbəyli, Cəfər bəy Mustafa bəy oğlu.

Rüstəmov, Cavad. 337

Rüstəmzadə, Əbülqasım: “Müsavat” partiyasının Quba şöbəsinin sədri olmuşdur. 253, 356

Rza (Kərbəlayi Rza): Qaraqışlaq (Qərbi Azərbaycan) kəndinin sakini. 142

Rza Zaki: bax. Lətifbəyov, Rza.

Rzabəyov: Azərbaycanın hərbi qulluqçusu; praporşik. Lənkəranın azad edilməsi əməliyyatında iştirak etmişdir. 165

Rzayev, Bağır (1891-1927): Zaqafqaziya Seyminin, Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. Araz Türk Hökuməti sədrinin müavini idi. 534

Rzayev, Balarza (yaxud Rzazadə): “Müsavat” partiyasının Keşlə şöbəsinin üzvü olmuşdur. 69

Rzayev, Hüseynağa. 331

Rzayev, Nəcəfqulu (yaxud Qoçu Nəcəfqulu, ? - 1920): Bakı qoçularından olmuşdur. 1918-ci ilin mart qırğınlarında daşnak-bolşevik qoşunlarına qarşı vuruşmuşdur. Sovet hökuməti tərəfindən güllələnmişdir. 123

Rzayev, Rzaağa. 331

Rzayeva, Nəbat xanım. 331

Rzazadə, Balarza: bax. Rzayev, Balarza.

Rzazadə, Qəni (Mirzə Qəni): Bakı sakini. 145

Sabir, Mirzə Ələkbər (1862-1911): Azərbaycanlı şair, məşhur satira ustası. 279, 328, 543

Sadiq: Şamaxı qəzasının Ərəbşahverdi kəndinin sakini. 149

Sadiq (Məşhədi Sadiq): Bakı sakini. 146

Sadiq Məhəmmədrəhim oğlu (Hacı Məhəmmədrəhim oğlu): Bakı (Şüvəlan) sakini. 15

Sadiqbəyov: Salyan Bələdiyyə İdarəsinin rəisi olmuşdur. 253

Sadiqzadə, Məhəmməd (Məşhədi Məhəmməd): “Müsavat”ın Göyçay şöbəsinin baş katibi olmuşdur. 303

Sadiqzadə, Məşhədi Məhəmməd: bax. Sadiqzadə, Məhəmməd (Məşhədi Məhəmməd).

Sadiq, Seyid Hüseyn: bax. Seyid Hüseyn Sadiq.

Saleh Fəhmi paşa: Türkiyənin hərbi xadimi. 163

Salehov, Əhməd: Dağıstanın ictimai xadimi; Dağıstanlılar Müttəfiq Məclisinin sədri seçilmişdir. 238

Salehov, Məhəmmədəli: bax. Salehzadə, Məhəmmədəli.

Salehzadə, Məhəmmədəli (Kərbəlayi Məhəmmədəli): Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 22

Salman: Hacı Qurban məscidinin nümayəndəsi olmuşdur. 146

Salman Mümtaz Məhəmmədəmin oğlu (1884-1941): Azərbaycanın şair və ədəbiyyatşünası. Klassik poeziya və şifahi xalq ədəbiyyatı irsinin toplanması və tədqiqi sahəsində misilsiz xidmətləri olmuşdur. Sovet hakimiyyəti tərəfindən repressiyaya məruz qalmışdır. 380

Saltinski, Uzun Hacı (1848-1920): Şimali Qafqazın dini, hərbi və siyasi xadimi. Dağıstan Respublikası Parlamentinin üzvü, Dağıstan və Çeçenistanın imamı olmuşdur. 426

Samba, Marsel [Marcel Samba] (1862-1922): fransız siyasətçisi və dövlət xadimi. Beynəlxalq Fəhlə Hərəkatı Fransa şöbəsinin liderlərindən olmuşdur. 185

Sambros: Muğandakı Könüllü ordu zabitlərindən. 195

Samsonov: Mal həkimi. 278

Sanılı, Hacı Kərim (yaxud Sanıyev; 1878-1937): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, şair. Qori Seminariyasında təhsil almış, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllim

işləmişdir. Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. Repressiyaya məruz qalmışdır. 370, 371

Sanıyev: bax. Sanılı, Hacı Kərim.

Sarablı, Hüseynqulu (yaxud Hüseynqulu Rzayev; 1879-1945): Azərbaycan aktyoru. Azərbaycan Cümhuriyyətinin mədəni həyatında fəal iştirak edən Sarablının, Azərbaycan teatrının, eləcə də musiqisinin inkişafında misilsiz xidmətləri olmuşdur. 44, 128, 154, 306, 363, 364, 390, 415, 436, 490
Sarabski, Hüseynqulu: bax. Sarablı, Hüseynqulu.

Sarako, Stanislav Karloviç: mühəndis-texnoloq; Gəncə Sənət məktəbinin müfəttişi olmuşdur. 1

Savelyev, Viktor Zaxaryeviç (1875-1943): Rusiyanın hərbi xadimi; aqvardiyaçı general-leytenant. 264

Sepikyan, Kaspar: “Rə'd” qəzetinin baş redaktoru olmuşdur. 81

Servantes, Migel de [Miguel de Cervantes; 1547-1616]: ispan yazıçısı; məşhur “Don Kixot” romanının müəllifi. 387

Seyid Əbdülmünir Mir Əbdülbaqi oğlu: “Müsavat”ın Türkan şöbəsinin katibi olmuşdur. 279

Seyid Əşrəf Mir Əbdülhüseyn oğlu (Kərbəlayi Seyid Əşrəf): Göyçay qəzası sakini. 437

Seyid Hüseyn Sadiq (1887-1938): Azərbaycan yazıçısı, müəllimi, jurnalisti və naşiri. Sovet rejimi tərəfindən güllələnmişdir. 93, 96, 100, 543

Seyid Zərgər: “Müsavat” partiyasının baş katibi olmuşdur. 280

Seyidbəyov, Hacıbəy: mühəndis; Azərbaycan Dəmiryol İdarəsi Teleqraf şöbəsinin rəisi olmuşdur. 117, 125, 361

Seyidhəsən: Dövləti Müdafiə Komitəsinin xidmətçisi olmuşdur. 299

Seyidov, Əziz: tələbə. 142, 143

Seyidov, Seyidəli: doktor; Bakı və Ətrafının Müsəlman Ziyalıları İttifaqının sədri olmuşdur. 250

Seyidzadə: “Müsavat” partiyasının Quba şöbəsinin katibi olmuşdur. 253
 Seyirçi: “Azərbaycan” qəzetində imza. 490
 Səadət Adinə qızı: Bakı sakini. 541
 Sədi Şirazi: XIII əsrdə yaşamış fars şairi. 440, 467
 Sədrəddinbəyov, Xanbaba bəy: Azərbaycan Dəmiryolu İdarəsində mühafizə müdiri olmuşdur. 366
 Səfər Həsən oğlu: Qars mühacirlərindən. 328
 Səfər xan Şahməhəmməd oğlu: Şamaxı qəzasının Ərəbşahverdi kəndinin sakini. 149
 Səfərov, Qafar: Bakı sakini. 146
 Səfikürdlü, Aslan bəy: bax. Səfikürdski, Aslan bəy.
 Səfikürdski, Aslan bəy (yaxud Səfikürdlü, 1881-1937): Azərbaycanın dövlət xadimi. Zaqafqaziya Seyminin, Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuş, 3-cü hökumət kabinetində Poçt-Teleqraf və Əmək naziri, 4-cü kabinetdə Ədliyyə və Əmək naziri vəzifələrini tutmuşdur. 168, 329, 367, 433
 Səfiqulu: Azərbaycan şairi (XX əsr). 328
 Səhhət, Abbas (Abbas Əliabbas oğlu Mehdişadə; 1874-1918): Azərbaycan şairi, dramaturqu, tərcüməçisi və dərslik müəllifi. 279, 328
 Səidülüzərə: bax. Marağayı.
 Səlim Kazım oğlu: “Azərbaycan” qəzetinə şeir göndərmişdir. 123
 Səlimxanov, Süleyman bəy. 15
 Səlimxanov(a). 145
 Səmədov, Əbdüssalam: “Müsavat” partiyasının Salyan komitəsinin üzvü. 69, 253
 Sərdar Əli Əhməd xan: Britaniya-Əfqanıstan sülh danışıqlarında Əfqanıstan heyətinin başçısı olmuşdur. 112
 Səttar oğlu Əliqulu: bax. Fərəcov, Əliqulu Səttar oğlu.
 Sıpkın: sirk aktyoru. 525
 Siddiq: “Azərbaycan” qəzetinə Masallı-

dan yazmışdır. 435
 Sidorenko, Qriqori Nikitoviç [1874-1924]: Ukraynanın siyasi xadimi və diplomatı. Paris Sülh Konfransında Ukrayna nümayəndə heyətinin sədri olmuşdur. 29
 Sidorin, Vladimir İliç (1882-1943): Rusiyanın hərbi xadimi; general-leytenant. Don ordusunun komandiri olmuşdur. 291
 Skoropadski, Pavel Petroviç (1873-1945): Rusiya və Ukraynanın hərbi-siyasi xadimi, general-leytenant. Rus ordusunun zabiti kimi Rus-yapon müharibəsində və Birinci Dünya müharibəsində iştirak etmişdir. 1917-ci il inqilabından sonra Ukrayna Mərkəzi Radasının hakimiyyətini qəbul etmiş, 27 aprel 1918-ci ildə bütün Ukraynanın getmanı, yəni Ukrayna Dövlətinin (İkinci Getmanlıq) başçısı seçilmiş və 14 dekabr 1918-ci il tarixinə qədər bu vəzifəni tutmuşdur. Getmanlıq rejiminin aradan qaldırılmasından sonra Almaniyaya mühacirətə getmişdir. 342
 Sokolov: Ağqvardiyaçı general. 25
 Soltan xan (Çəmənəkəndli; Vəndi): Vedibasara mahalında yerli azərbaycanlı əhaliyə qarşı soyqırım törədən erməni əsgərləri ilə döyüşən özünümüdafiə dəstələrinin komandirlərindən olmuşdur. 192
 Solyari: İtaliya admiralı. 162
 Srvandzyan, Hamazasp (1873-1921): “Daşnaksutyun” partiyasının liderlərindən, erməni qatil və terrorist. Türkiyənin Van şəhərində anadan olmuşdur. Gəncə, Şuşa, Quba, Bakı və başqa yerlərdə dinc Azərbaycanlı əhaliyə divan tutmuş, minlərlə dinc sakini qətl etmişdir. Bolşeviklər tərəfindən İrəvanda həbs edilmiş, həbsxanada öldürülmüşdür. 455, 459
 Staroşvili, Apollon Vladimiroviç: Gürcüstan pəhləvanı. 49, 179, 389, 441, 469
 Stavrovski, A. İ.: Azərbaycan Cümhuriyyətinin 1919-1920-ci illər üçün ünvan-təqviminin redaktoru olmuşdur. 21
 Steklov, Yuri Mixayloviç (yaxud Yu. Nevzorov; Ovşi Moiseyeviç Naxamkis; 1873-

1941): Rusiyanın ictimai-siyasi xadimi, tarixçi və publisisti. Bir sıra bolşevik qəzetlərində yazmışdır. 1917-1925-ci illərdə “İzvestiya” qəzetinin redaktoru olmuşdur. 1938-ci ildə həbs edilmiş, həbsxanada ölmüşdür. 10
 Strijevski, Vladimir Fyodoroviç (Radçenko; 1892-1977): rus və fransız kino aktyoru və rejissoru. 75
 Suxorukov, V. D.: Eser; Muğanda yaradılan diktatura hökumətinin (Beşlər diktaturasının) başçısı olmuşdur. Ağqvardiyaçılar tərəfindən güllələnmişdir. 38
 Sulakvelidze, Vladimir A. (yaxud Valodiya Sulakvelidze; 1884-1954): Gürcüstanın ictimai xadimi; Tiflisdə milis rəisi olmuşdur. Rus işğalından sonra mühacirətə getmişdir. 464
 Sultan İbrahim qızı: Bakı sakini. 167
 Sultanbəyov, Surxay bəy: Binəqədinin pristavı olmuşdur. 149
 Sultanov: Cavad qəzasında qəza rəisini əvəz etmişdir. 460
 Sultanov: Salyanda qəza rəisi olmuşdur. 253
 Sultanov, Cəlil bəy Əsgər bəy oğlu (1880-?): Zəngəzur qəzasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə üzv seçilmişdir. 345
 Sultanov, Ələkbər bəy. 252
 Sultanov, Əziz bəy. 251
 Sultanov, Xosrov bəy Əlipaşa bəy oğlu (1879-1943): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi və hərbi xadimi. Azərbaycanın İstiqlal Bəyannaməsini imzalayanlardan biri olan Xosrov bəy Sultanov Cümhuriyyət dövründə Hərbiyyə naziri, Kənd Təsərrüfatı naziri, Qarabağ general-qubernatoru kimi vəzifələr daşımışdır. Sovet işğalından sonra mühacirət etmişdir. 68, 121, 243, 301, 345, 458
 Sultanov, İsmayıl bəy: Bakıda məhkəmə hakimi olmuşdur. 343
 Sultanov, Sultan bəy Əlipaşa bəy oğlu (1871-1955): Qarabağ general-qubernatoru Xosrov Sultanovun böyük qardaşı. Erməni zülmünə qarşı mübarizə aparmış, Sovet işğalından sonra Türkiyəyə köçmüşdür. 301

Sundukyan, Nikolay Mixayloviç: 1917-1918-ci illərdə Bakı Şəhər Dumasının qlasnısı olmuşdur. 218
 Surxay Əsəd oğlu (Hacı Əsəd oğlu): Şamaxı qəzasının Ərəbşahverdi kəndinin sakini. 149
 Suvorin, Aleksey Sergeyeviç (1834-1912): Rus yazıçı, pulisist və naşiri. 361
 Suvorin, Boris Alekseyeviç (1879-1940): Rus yazıçı və publisisti. 341, 361
 Sübhanqulov, Kamal: Tiflisdə müsəlman məktəbinin müdiri olmuşdur. 546
 Sübhanverdixanov: maarif xadimi, riyaziyyatçı. 240
 Süleyman Sami: Türk maarifçisi. 532
 Süleyman Şəfiq paşa (1860-1946): Türkiyənin hərbi xadimi; 1919-cu ilin avqust-oktyabr aylarında Hərbi nazir olmuşdur. 59
 Şadılı, Abbasqulu bəy: bax. Şadlinski, Abbasqulu bəy.
 Şadlinski, Abbasqulu bəy (1886-1930): Vedibasara mahalında yerli azərbaycanlı əhaliyə qarşı soyqırım törədən erməni əsgərləri ilə döyüşən özünümüdafiə dəstələrinin komandirlərindən olmuşdur. 192, 193
 Şadılı, Təhmasib bəy (Hacı Təhmasib bəy): Vedibasara mahalında yerli azərbaycanlı əhaliyə qarşı soyqırım törədən erməni əsgərləri ilə döyüşən özünümüdafiə dəstələrinin komandirlərindən olmuşdur. 192
 Şahmalıyev, Məhəmməd bəy Nəsrulla bəy oğlu (1864-1924): Azərbaycan Cümhuriyyətinin dövlət xadimi; Zaqatalanın valisi olmuşdur. 345
 Şahməhəmməd Məhəmməd oğlu (Məşhədi Şahməhəmməd Məşhədi Məhəmməd oğlu). 338
 Şahtaxtinski, Nemətulla bəy. 240
 Şahtaxtılı, Məhəmməd (1846-1931): Azərbaycan alimi və publisisti; Bakı Dövlət Universitetinin professoru. 34, 86, 143, 173, 174, 197, 270, 403, 404, 454
 Şahverdili: “Azərbaycan” qəzetində imza; Lənkəranda yazmışdır. 358

Şaxatuni: 1919-cu ildə İrəvan şəhərinin komendantı olmuşdur. 275, 276

Şalikulov: Başqırd kommunistləri Mərkəzi Bürosunun sədri. 373

Şamil (Şeyx Şamil; 1797-1871): Qafqaz dağlılarının rəhbəri, Şimali Qafqazda milli-azadlıq hərəkatının lideri. 164

Şapodelen: Fransanın siyasi xadimi. 317

Şardinye, Pyer-Ögüst: Fransanın hərbi xadimi; podpolkovnik. Cənubi Qafqazdakı fransız hərbi missiyasının rəhbəri olmuşdur. 122

Şaumyan, Stepan (yaxud Styopa, 1878-1918): Erməni əsilli bolşevik, Bakı Kommunasının başçısı. Bolşeviklərin və daşnakların 1918-ci ilin mart ayında Bakıda dinc azərbaycanlı əhaliyə qarşı törətdiyi soyqırımına rəhbərlik etmişdir. 180, 206, 218

Şexter, Z. A.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 17, 44, 71, 97, 124, 150, 175, 201, 254, 281, 307, 332, 360, 385, 412, 438

Şelkovnikov: Bakı sakini. 549

Şepkin, Nikolay Nikolayeviç (1854-1919): Rusiyanın siyasi xadimi, III və IV Dövlət Dumasının üzvü. Gizli antibolşevik təşkilat olan Ümumrusiya Milli Mərkəzinin üzvü və rəhbəri olmuşdur. Bolşeviklər tərəfindən güllələnmişdir. 422

Şeyx Şamil: bax. Şamil.

Şeyxzadə, Möhsün (Axund Şeyx Möhsün): Şamaxı sakini; Cavad qəzası 2-ci sahə qazısı olmuşdur. 2

Şeyxzamanov, Məhəmmədbağır: bax: Şeyxzamanzadə, Məhəmmədbağır.

Şeyxzamanzadə, Məhəmmədbağır bəy Saleh bəy oğlu (1880-1920): “Müsavat” partiyasının, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 16

Şəfiyev, Əbdürrəhim. 487

Şəmsəddin Sami (1850-1904): Türk yazıçısı, publisisti və dil alimi. “Təəşşüqi-Tələt və Fitnat” adlı əsəri türk ədəbiyyatında ilk roman olaraq qəbul edilir. Müxtəlif qəzetlərdə baş redaktor olmuş, eləcə də məqa-

lələr yazmışdır. Fransızca və ərəbcə lüğətlər, türk dilinin izahlı lüğətini (“Qamusı-türki”) hazırlamışdır. “Qamusül-əlam” adlı biografiya, tarix və coğrafiya ensiklopediyasını nəşrə hazırlamışdır. Dram əsərləri, fransız ədəbiyyatından tərcümələri, türk mədəniyyəti və ədəbiyyatı tarixinə dair əsərləri var. 271, 272, 274, 335

Şərəfəddin Hacı Veysəl oğlu: Azərbaycan Şeyxülislamıq İdarəsinin karügzarı olmuşdur. 50

Şərifov, Abbas: bax. Şərifzadə, Abbas Mirzə.

Şərifov, Hacıbaba: bax. Şərifzadə, Hacıbaba.

Şərifzadə, Abbas Mirzə (1893-1938): Azərbaycan aktyoru. “Səfa” və “Nicat” cəmiyyətlərinin truppalarında çıxış etmiş, “Hacıbəyli qardaşları müdiriyyəti”nə rejissor kimi dəvət edilmişdir. Azərbaycan teatr sənətinin inkişafında böyük xidmətləri olmuşdur. Sovet rejimi tərəfindən represiyaya məruz qalmış, güllələnmişdir. 43, 44, 96, 173, 180, 206, 226, 232, 364, 490

Şərifzadə, Hacı Baba: bax. Şərifzadə, Hacıbaba.

Şərifzadə, Hacıbaba (yaxud Hacıbaba Şərifov; 1895-1920): Azərbaycanın teatr aktyoru və rejissoru. 180, 206, 232, 364

Şixəlizadə, Abdulla: Gündək kəndinin vəkili olmuşdur. 263, 264

Şirci, Əsəd (Məşhədi Əsəd; ? - 1919): İrəvan sakini. 141

Şirməhəmməd Lütfuli oğlu: “Müsavat”ın Türkan şöbəsinin üzvü. 280

Şirokoqorov, İvan İvanoviç (1869-1946): 1919-cu ildə Bakı Universiteti Tibb Fakültəsinin dekanı təyin edilmişdir. 293

Şirvanyans, Aleksan Vaqanoviç. 492

Şirvanzadə (Məşhədi Şirvanzadə): Bakı Zərgərlər Təşkilatının katibi. 237, 256, 277

Şkuro, Andrey Qriqoryeviç (1887-1947): Rusiyanın hərbi xadimi, general-leytenant. Kuban kazaklarından. Birinci Dünya

müharibəsində və Rusiyada Vətəndaş müharibəsində iştirak etmişdir. 1920-ci ildə mühacirətə getmişdir. İkinci Dünya müharibəsində Hitler Almaniyası ilə əməkdaşlıq etmişdir. İngilislər tərəfindən tutularaq SSRİ-yə təhvil verilmiş və Moskvada edam edilmişdir. 505, 530

Şterin. 433

Şternin, Boris Moiseyeviç: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 308, 333, 385, 412, 465, 493, 548

Şuljenko, Nikolay Nikolayeviç: Azərbaycan Cümhuriyyəti Ərzaq nazirinin vəkili olmuşdur. 154

Şuşalı Seyid: bax. Şuşinski, Seyid.

Şuşinski, Seyid (1889-1965): Azərbaycanın məşhur xanəndəsi. 44

Şutyakov, P. O.: rus jurnalisti və naşiri. 229

Şükürov, Əbülqasım: “Müsavat” üzvü; saxta pul kəsməkdə ittiham edilmişdir. 381

T. Ş.: Lənkəranda “Azərbaycan” qəzetinə yazmışdır. 170, 330

Tabaqqı: bax. Əsədullazadə, Məhəmmədli.

Tağiyev, Abdulla: tələbə. 143

Tağiyev, Zeynalabdin: Azərbaycanlı milyonçu və xeyriyyəçi. 282, 308, 333, 410

Tağızadə, Mehdiqulu: Qara şəhər camaatı ilcasının katibi. 430

Tahirov, Rəsul bəy: bax. Tahirzadə, Rəsul bəy.

Tahirzadə, Rəsul bəy: Bakıda müəllim olmuşdur. 166

Taktakişvili, Mixail İvanoviç (1872-1954): Gürcü kimyaçısı və pedaqoq. Odessa Universitetini bitirmiş, Gəncədə və Bakıda da uzun müddət işləmişdir. 519

Talanov, İona Nikolayeviç (1880-1926): Rus və Ukrayna teatr və kino aktyoru. 75

Talıbzadə, Abdulla Şaiq (1881-1959): Azərbaycan şairi, yazıçısı və pedaqoq. 166, 197, 240

Talıbzadə, Salman: Bakı sakini. 232

Talıbzadə, Yusif Ziya (1877-1923): Azərbaycanın hərbi və siyasi xadimi, pedaqoq. 93, 365, 380

Tapuridze: Bakı vilayəti süvari bölüyü zabiti. 416

Tariq İbni-Ziyad (670 - 720): Ərəb sərkərdəsi. Pireney yarımadasını fəth edən müsəlman ordusunun komandanı olmuşdur. Afrika ilə Avropanı ayıran Cəbəllütariq boğazını ordusu ilə birgə keçmişdir. “Tariqin dağı” mənasına gələn “Cəbəllütariq” adı boğaza Tariq İbni-Ziyadın şərəfinə verilmişdir. 219

Tatan: Bakı İkinci Realni məktəbində rus dili müəllimi olmuşdur. 1

Tatarkin, Qriqori Vasilyeviç (1873-1947): Rusiyanın hərbi xadimi; Don ordusunun general-mayoru. 505

Teodorov, Teodor (1859-1924): Bolqarıstanın siyasi xadimi. 1918-1919-cu illərdə Baş nazir olmuşdur. 445

Ter-Mikaelyan: həkim; Çornı-qorod xəstəxanasının baş həkimi, Bakı Universitetinin yaradılması üçün təşkil edilən komissiyanın üzvü olmuşdur. 197

Teryezsisov, Vartan. 299

Teymur: XIV əsrdə yaşamış görkəmli türk sərkərdəsi; Teymurilər dövlətinin banisi. 215, 318

Təhsin Nahid (1887-1919): Türk şairi və dramaturqu. 43, 95

Təkinski, Məhəmməd xan (1880-1938): Azərbaycanın siyasi xadimi və diplomatı. Azərbaycan Cümhuriyyətinin Ermənistan-dakı siyasi nümayəndəsi (səfiri), həmçinin Azərbaycan Xarici İşlər nazirinin müavini olmuşdur. 295

Tələbə D. U.: pəhləvan. 206, 338, 469

Tələt paşa (Məhəmməd Talat paşa; 1874-1921): Osmanlı dövlət xadimi. İttihad və Tərəqqi cəmiyyətinin liderlərindən biri idi. Daxili İşlər naziri, Poçt və Teleqraf naziri, Baş nazir vəzifələrini tutmuşdur. Berlində erməni terrorçusu Teyliryan tərəfindən odlu silahla vurularaq öldürülmüşdür. 59, 262, 388

Təpsi, Bürhanəddin (1882-1947): Türk teatr və kino aktyoru; teatr rejissoru. 44

Tıqranyan, Sirakan Tatesoviç (1875-1947): Ermənistanın siyasi xadimi. Daşnak-sutyun partiyasının üzvü. Rusiya imperiyası II Dövlət Dumasının deputatı olmuşdur. 1918-ci ilin noyabrından 1919-cu ilin aprelinə qədər Ermənistan Respublikasının Xarici İşlər naziri vəzifəsini tutmuşdur. Sonrakı dövrdə Maarif naziri, Maarif və Mədəniyyət naziri olmuşdur. 1938-ci ildə həbs edilmiş, sürgündə ölmüşdür. 446

Tilesi: hərbi həkim. 479

Tittoni, Tommaso [Tommaso Tittoni; 1855-1931]: İtaliyanın siyasi xadimi və diplomatı. İngiltərə və Fransada səfir, Xarici İşlər naziri (1903-1905, 1906-1909, 1919), Daxili İşlər naziri (1905), Baş nazir (1905), Senatın Sədri (1919-1929) olmuşdur. 160, 289

Tlexas, Murad Gəray bəy (1873-1920): Azərbaycan Cümhuriyyəti ordusunun general-mayoru. Bakı qarnizonunun rəisi olmuşdur. 390

Tofiq Fikrət (1867-1915): məşhur türk şairi. Türkiyənin ədəbiyyat və incəsənətinə böyük təsiri olan “Sərvəti-fünun” (“Fənlərin sərvəti”) jurnalının baş redaktoru olmuşdur. 336, 383, 550

Toma, Alber: bax. Tomas, Albert.

Tomas, Albert [Albert Thomas; 1878-1932]: Fransanın siyasi xadimi, sosialist. 1916-cı ildə Fransanın Silahlanma naziri təyin edilmişdi. 133, 151

Tomsen, Vilhelm [Vilhelm Thomsen; 1842-1927]: Danimarkalı dilçi və Türkoloq. 320

Topçubaşov, Ağabəy: İrəvan quberniyası sakini. 275

Topçubaşov, Əliəkbər. 469

Topçubaşov, Əlimərdan bəy (1863-1934): Azərbaycanın siyasi xadimi; Azərbaycan Cümhuriyyətinin banilərindən biri. Tiflisdə anadan olmuş, Peterburq Universitetinin

Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Rusiya müsəlmanlarının təşkilatlanmasında və siyasi həyatında müstəsna xidmətləri olmuşdur. Rusiya Dövlət Dumasının üzvü, Dumada Müsəlman fraksiyasının sədri, “Kaspi” qəzetinin redaktoru olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin sədri, Azərbaycan Hökumətində portfelsiz nazir və Xarici İşlər naziri vəzifələrini tutmuş, Azərbaycan Cümhuriyyətinin Fövqəladə elçisi və səlahiyyətli naziri kimi İstanbulla ezam edilmişdir. Paris Sülh konfransına göndərilən Azərbaycan nümayəndə heyətinin sədri idi. Cümhuriyyətin süqutundan sonra mühacirətdə qalmış, siyasi fəaliyyətini davam etdirmişdir. Parisdə vəfat etmişdir. 29, 292

Topçubaşov, Ənvər bəy. 252

Trotsky, Lev Davidoviç (1879-1930): Rus inqilabçı, dövlət xadimi. Petroqrada Fəhlə və Əsgər Deputatları Soveti icraiyyə komitəsinin sədri, Sovet Rusiyasının Xarici İşlər naziri, Rusiya və SSRİ-nin Hərbi İnqilab Sovetinin sədri və Hərbi Komissarı olmuşdur. 10, 11, 373, 477, 529

Tsentner: Bakıda qadın həkimi olmuşdur. 17, 44, 71, 97, 123, 149, 174, 201, 254, 281, 307, 332, 359, 384, 411, 438, 464, 492, 520, 547

Tuqan-Mirza: bax. Tuqan-Mirza-Baranovski, David İvanoviç.

Tuqan-Mirza-Baranovski, David İvanoviç (1881-1941): Rusiyanın hərbi xadimi; general-mayor. Ağqvardiyaçılar hərəkatının iştirakçısı olmuşdur. 11

Tuqanov: knyaz; polkovnik. 292

Türkoğlu: “Azərbaycan” qəzetinə Qubadan yazmışdır. 488

Uayt: 1919-cu ildə Vordropun başçılığı ilə Qafqaza göndərilən nümayəndə heyətinin tərkibində olmuşdur. 511

Umanski: Bakı Müvəqqəti İcraiyyə Komitəsinin üzvü. 218, 229

Uşakov: Don hökumətinin üzvü olmuşdur. 290

Uzun Hacı: bax. Saltinski, Uzun Hacı.

Ümidvar: “Azərbaycan” qəzetində Ömər Faiq Nemanzadəyə məxsus imza; bax. Nemanzadə, Ömər Faiq.

Ümmüsələmə Qasım qızı: Bakı sakini. 95
Vaçnadze, Asya xanım: Azərbaycan Cümhuriyyəti Poçt və Teleqraf Nazirliyinin Dəftərxanasında işləmişdir. 416

Vambrin-Vilyam, Konnar. 316

Vanseviç, Stanislav: bax. Vonsoviç, Stanislav.

Vansoviç: bax. Vonsoviç, Stanislav.

Vasilyev: Azərbaycan Cümhuriyyəti Poçt və Teleqraf Nazirliyinin Dəftərxanasında işləmişdir. 416

Vasilyevski, A. V.: Mərkəzi Anbarın müdiri olmuşdur. 96

Vasserman: Bakıda mama-feldşer olmuşdur. 17, 44, 71, 97, 123, 149, 174, 201, 254, 281, 307, 332, 359, 384, 411, 438, 464, 492, 520, 547

Venezelos, Elefterios (1864-1936): Yunanistanın siyasi xadimi. 1910-cu ildən 1933-cü ilə qədər dəfələrlə (o cümlədən 1917-1920-ci illərdə) Baş nazir vəzifəsini tutmuşdur. 78, 109

Vəkilov. 146

Vəkilov, Fəris bəy İbrahim ağa oğlu (1886-1978): mühəndis, diplomat. Azərbaycan Cümhuriyyətinin Gürcüstanda siyasi nümayəndəsi olmuşdur. 148

Vəkilov, Rəhim bəy (1898-1934): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuşdur. Sovet rejiminin təqibləri üzündən intihar etmişdir. 502, 503

Vəli Hacıməhəmməd oğlu: Uluxanlı (Qərbi Azərbaycan) sakini. 142

Vəlizadə, Müseyib (Məşhədi Müseyib): Vedibasara mahalında yerli azərbaycanlı əhaliyə qarşı soyqırım törədən erməni əsgərləri ilə döyüşən özünümüdafiə dəstələrinin komandirlərindən olmuşdur. 192

Vəndi, Soltan xan (Çəmənəndli): bax.

Soltan xan.

Vəzirov, Bəhlul bəy: Azərbaycan Poçt İdarəsinin baş müdiri olmuşdur. 541

Vəzirov, Bəhram bəy (1857-1921): Azərbaycan Cümhuriyyətinin ictimai-siyasi xadimi; hüquqşünas. Cəbrayıl qəzasından Azərbaycan Parlamentinə üzv seçilmişdir. Eyni zamanda şair olan Bəhram bəy, “Fədai” təxəllüsü ilə şeir yazmışdır. Sovet dövründə həbs edilmiş, həbsxanada ölmüşdür. 459

Vəzirov, Fərrux bəy (1857-1920): Şuşalı mülkədar, mühəndis. 427

Vilhelm II (Wilhelm II, 1859-1941): Almaniya imperatoru, 1888-1918-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 58, 132, 151, 522

Villeman: təyyarəçi. 59

Vilson, Edit [Edith Wilson; 1872-1961]: Amerika prezidenti Vudro Vilsonun ikinci arvadı; 1915-1921-ci illərdə ABŞ-ın Birinci xanımı. Prezident Vilson 1919-cu ilin oktyabrında insult keçirdikdən sonra, ölkənin idarə edilməsində əhəmiyyətli rol oynamışdır. 490, 495

Vilson, Vudro (Woodrow Wilson; 1856-1924): ABŞ-ın 28-ci prezidenti (1913-1921). Birinci Dünya müharibəsinə son qoymaq üçün sülh müqaviləsi layihəsini (Wilson prinsiplərini) işləyib hazırlamışdır. 57, 58, 159, 160, 189, 211, 212, 213, 285, 289, 297, 315, 342, 373, 444, 476, 477, 478, 479, 494, 495, 538

Vinkler, Hüqo [Hugo Winckler; 1863-1913]: Alman şərqşünası. 319

Vipper, Oskar (1870-1920): rus hüquqşünası; Rusiyada böyük əks-səda doğurmuş “Beylis işi”ndə ittihamçı kimi çıxış etmişdir. 341

Viraxobskaya, S. Y.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 45, 72, 124, 175, 281, 333, 386, 439, 494, 548

Volf, Bernhard [Bernhard Wolff; 1811-1879]: Alman jurnalisti. 1848-ci ildə “National zeytung” [National-Zeitung] qəzetini və 1849-cu ildə bu qəzetin bazasında Volf

Teleqraf Bürosunu [Wolffs Telegraphisches Bureau] qurmuşdur. 256

Vonsoviç, Stanislav Aleksandroviç (1888-1937): Polyak Milli Komitəsindən Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmişdir. Sovet dövründə repressiyaya məruz qalmışdır. 4, 421, 473, 474, 527

Vordrop, Marcori [Marjory Wardrop; 1869-1909]: Britaniyalı səyyah, tərcüməçi. Zaqafqazıyanı (xüsusilə Gürcüstanı) tədqiq etmiş, gürcü ədəbiyyatını ingilis dilinə tərcümə etmişdir. Oliver Vordropun bacısı. 519

Vordrop, Oliver [Oliver Wardrop; 1864-1948]: Britaniyalı diplomat və tədqiqatçı. Hələ 1887-ci ildə Qafqaza (əsasən Gürcüstan) gəlmişdi. Britaniyanın müstəqil Gürcüstanda siyasi nümayəndəsi təyin edilmiş, daha sonra səlahiyyətləri bütün Zaqafqaziyaya şamil edilmişdi. Gürcüstanın sovetləşməsindən sonra öz ölkəsinə qayıtmışdır. 267, 511, 519, 523, 540

Vrangel, Pyotr Nikolayeviç (1878-1928): Rusiyanın hərbi xadimi; general-mayor. Rusiyada Vətəndaş müharibəsi illərində Ağqvardiyaçılar hərəkatının rəhbərlərindən olmuşdur. 264

Yadigarov, Ağa bəy (1823-1892): Azərbaycan ziyalı. Petersburq Universitetində təhsil almışdır. 270

Yaqubov: maarif xadimi. 240

Yaqubova, Səlimə xanım (1890-1982): pedaqoq; Tiflisdə və Peterburqda təhsil almış, Fizika-Riyaziyyat fakültəsini və pedaqogika kursunu bitirmişdir. Tiflisdə və Bakıda pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olmuşdur. 470, 498, 522, 526

Yaqubzadə, Həmid: Dağıstandakı türk əsirlərindən. 146

Yaroslav Mudrı (978-1054): Böyük Kiyev knyazı. 155

Yaroş, N.: mühəndis, Azərbaycan Dəmiryol İdarəsində işləmişdir. 18, 72

Yaroşeviç, A. A.: Odessa şəhərinin

Bələdiyyə sədri olmuşdur. 507

Yelizarov, Pyotr Nikolayeviç: idmançı. 1, 21, 49, 76, 101, 127, 153, 179, 206, 231, 259, 285, 286, 311, 338, 363, 389, 415, 441, 469, 497, 525

Yemelyanov: pəhləvan. 1, 49, 101, 127, 259, 389, 415, 469

Yengibarov, Nikita: Bakı sakini. 15

Yeni müəllim: “Azərbaycan” qəzetində imza. 435

Yermak: pəhləvan. 311, 338, 363, 415, 441, 525

Yermolyev, İosif Nikolayeviç (1889-1962): Rus kino prodüseri. 75, 99, 389

Yevdokimov, Qriqori Yeremeyeviç (1884-1936): Rusiyanın dövlət xadimi; bolşevik. Rusiyada Vətəndaş müharibəsi illərində bolşeviklər tərəfindən Petroqradda müdafiəsində iştirak etmişdir. 529

Yudeniç, Nikolay Nikolayeviç (1862-1933): Rusiyanın hərbi xadimi; general. Birinci Dünya müharibəsində Qafqaz ordusunun qərargah rəisi, Rusiyada Vətəndaş müharibəsində Şimal-Qərb ordusunun komandiri olmuşdur. 314, 341, 342, 396, 413, 424, 425, 507

Yunis (Hacı Yunis): Bakıda yerləşən Gilək məscidinin nümayəndəsi olmuşdur. 328

Yunis (Hacı Yunis): İçərişəhər məscidinin nümayəndəsi olmuşdur. 146

Yurdaqul, Məhməd Əmin: bax. Məhməd Əmin.

Yusif (Məşhədi Yusif): Bakı sakini. 15

Yusif Xas Hacib: XI əsrdə yaşamış türk mütəfəkkiri, “Qutadqu bilig” əsərinin müəllifi. 335

Yusifbəyli, Eynülhəyat (1887-1955): müəllimə. Penzada anadan olmuşdur, Kazan tatarlarından. Qızlıq soyadı Baişeva idi. Nəsim bəy Yusifbəylinin həyat yoldaşı olmuşdur. 240

Yusifbəyli, Nəsim bəy (1881-1920): Azərbaycanın dövlət xadimi, Azərbaycan Cümhuriyyətinin qurucularından biri. Odessa

Universitetinin Hüquq fakültəsində təhsil almışdır. 1917-ci ildə Gəncədə Türk Ədəmi-Mərkəziyyət Partiyasını qurmuşdur. Zaqafqaziya Seyminin yaradılmasında yaxından iştirak etmiş, Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublikası Hökumətində Maarif naziri olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Maliyyə və Xalq Maarifi naziri, Xalq Maarifi və Dini Etihad naziri, Daxili İşlər naziri və Baş nazir vəzifələrini tutmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra qətlə yetirilmişdir. 53, 68, 105, 106, 107, 121, 122, 148, 195, 199, 225, 233, 234, 235, 236, 249, 250, 256, 262, 263, 264, 267, 303, 309, 313, 327, 344, 345, 352, 353, 354, 355, 356, 361, 366, 367, 368, 378, 381, 407, 408, 409, 414, 430, 431, 432, 460, 482, 483, 484, 487, 488, 540, 546

Yusifbəyov, Nəsim bəy: bax. Yusifbəyli, Nəsim bəy.

Yusifbəyova, Eynülhəyat: bax. Yusifbəyli, Eynülhəyat.

Yusifxanlı, Həsən ağa: bax. Yusifxanov, Həsən ağa.

Yusifxanov, Həsən ağa: Maliyyə Nazirliyinin dəftərxanasında işləmiş, Bakı qazısının katibi olmuşdur. 22

Yusifov, İbrahim ağa (yaxud Usubov; 1872-1920): Rusiyanın və Azərbaycanın hərbi xadimi; general-mayor. 94

Yusifzadə, Əli (1900-1937): Azərbaycanlı şair, publisist və mütəfəkkir. Şuşada doğulmuşdur. Cümhuriyyət Hökuməti tərəfindən xaricə təhsilə göndərilmişdir. 1937-ci ildə Sovet rejimi tərəfindən güllələnmişdir. 328, 376, 387

Yuşinski, Andrey (1898-1911): Kiyevdə ruhani məktəbində oxumuşdur; cinayətə qurban getmişdir. Yuşinskinin qətlilə əlaqədar qaldırılan məhkəmə işi (Beylis işi) Rusiya, hətta dünya miqyasında böyük əks-səda doğurmuşdur. 361

Z. Ayn.: “Azərbaycan” qəzetində imza. 248, 407, 515

Z. Q.: “Azərbaycan” qəzetində imza. 214
Zakoroyko, Pavel: pəhləvan. 1, 21, 49, 76, 127, 231, 415, 497

Zalsman: Bakı komendantının müavini olmuşdur. 345, 416

Zaporojets: Rusiyanın hərbi xadimi; Könüllü Ordunun Şimali Qafqazdakı qərargahının polkovniki. 533

Zaman (Hacı Zaman): Eçmiyədzinin Kərimbəyli kəndinin sakini. 142

Zeynalabdin (Hacı Zeynalabdin): Bakıda yerləşən Gilək məscidinin nümayəndəsi olmuşdur. 328

Zeynalxanzadə, Əliquluxan: Müsavatın Boradigah şöbəsinin katibi. 435

Zeynalov: maarif xadimi, riyaziyyatçı. 240

Zeynalzadə, Məhəmməd həsən: Bakı Zürlüçülər Təşkilatının katibi olmuşdur. 264

Zəkəriyyə: Boradigah (Masallı) kəndxudası olmuşdur. 435

Zəki: Türkiyənin hərbi xadimi; general. 163

Zimin, Lev Aleksandroviç (1886-1920): Şərqsünas. Bakı Dövlət Universitetində dərs demişdir. 240

Zivərbəyov: İran sərhədindəki qoşunların türk komandiri. 460

Ziyad xan Şahməhəmməd oğlu: Şamaxı qəzasının Ərəbşahverdi kəndinin sakini. 149

Zöhrab Səlim oğlu: Bakıda mədəndə fəhlə olmuşdur. 146